

LUNDS
UNIVERSITET

Department of Sociology
Social Anthropology

In love With River Rafting: Anthropology of Risktaking

Pernille Sjøgaard

Nøgleord:

RISIKOTAGEN, EDGEWORK, IDENTITETSSKABELSE, PASSION, RIVER RAFTING

Resume:

Denne opgave er et case-studie af river rafting i Californien, hvis formål er at komme med et antropologisk bidrag til undersøgelser indenfor risikotagen indenfor adventure sporten. Risikofaktorens betydning for rafting guidernes identitetsskabelse undersøges. Ligeledes undersøges hvordan stærk karakter, autoritet, autencitet, river gud/gudinde status og adventure identitet bliver skabt i interaktionen guide og kunde imellem. Dette via en gensidig afhængighed samt ved hjælp af specifikke værktøjer, brugt af rafting guiden på floden til at skabe en følelse af fare hos kunden. Rafting jobbets fritidsaktivitetskarakter undersøges hos henholdsvis vesterlændinge guider og ikke-vesterlændinge guider for til slut, at finde frem til en nationalitetsbestemt forskel i edgework-begrebet og heraf følger en revidering af det psykosociologiske edgework-begreb i et antropologisk perspektiv.

Keywords:

RISK TAKING, EDGEWORK, INDENTITY CREATION, PASSION, RIVER RAFTING

Abstract:

This paper is a case-study of river rafting in California. The purpose is to contribute with an anthropological approach to the subject of risktaking within the adventure sport. The significance of the risk factor to identity creation of the rafting guide is examined. Furthermore it is examined, in which way strong character, authority, the stautus as river god/godish and adventure indentity is being created in the interaction inbetween guides and costumers. This through a mutual dependence and the help of specific tools, that is being used of the rafting guide on the river to create a feeling of danger in the costumer. The nature of leisure activity of the rafting job is examined in accordance to Westerns and non-Westerns guides, to finally find out a nationality specific difference in the concept of edgework and thereby a revision of the psykosociological edgework-concept follows in an anthropological perspective.

INHOLDSFORTEGNELSE

1) Indledning:

1.1 Motivation/Tidligere forskning.....	4
1.2 Problemformulering.....	7
1.3 Research risikotagen.....	8

2) Metode

2.1 Fremgangsmåde.....	9
2.2 Metoderefleksioner/kritik.....	12

3 Teori/Begrebsafklaring

3.1 Goffman.....	16
3.2 Mead.....	17
3.3 Naturen/Adventure/Autoritet.....	18
3.4 Edgework.....	19

4) Hovedafsnit:

4.1 Rafting som Edgework – Risiko og Unikke færdigheder.....	23
4.2 Rafting guidens identitetsskabelse i lyset af risikotagen.....	25
4.3 Goffman, Jonas og Informanterne.....	27
4.4 Farens betydning for Autoritet.....	32
4.5 Fra Edgework til Leisure-Work.....	34
4.6 Fra edgework til EDGEwork og edgeWORK.....	37

5) Afslutning:

5.1 Konklusion/Sammenfatning.....	39
5.2 Perspektivering.....	41

6) Andet:

6.1 Litteraturliste.....	43
6.2 Spørgeskema: Bilag 1.....	44
6.3 Ordforklaring: Bilag 2.....	47

1) INDLEDNING

1.1 Motivation/Tidligere forskning:

Har du lyst til at klatre 100 meter over jorden uden du er sikret i reb?

Har du lyst til at hoppe ud fra et fly med faldskærm?

Har du lyst til at sejle ned ad en flod med kolossale vandmængder?

Hvis du svarer ja til ovenstående, har du så ikke lyst til at vide ”hvorfors” du som socialt individ har lyst til det, mens din nabo måske ville betale i dyre domme for at slippe?

Og...hvordan er ovenstående aktiviteter meningsgivende for dig som menneske i interaktionen med andre, hvordan kan det være identitetsskabende og bevirke at du oplever autencitet og indre passion?

Grundet mit arbejde som rafting guide¹ er jeg blevet konfronteret med holdninger til adventure aktiviteter, den iboende risiko og faremomentet. Nogle folk ser mig som en ”vild” og frygtløs og har svært ved at begribe min passion for risikoaktiviteterne. Endvidere har jeg selv løbende reflekteret over en forklaring på hvorfor mennesket – og jeg selv - søger fare i forskellige aktiviteter og hvad det er som driver os rent grundlæggende og kan der ses en fælles sammenhæng. Tilsammen har dette vagt en undren i mig, som gør at jeg nu vil undersøge emnet nærmere i et antropologisk perspektiv.

I mit arbejde som guide både i Norge og Californien har størstedelen af guider, ansat hos rafting selskaberne, været udlændinge. Costa Rica, Afrika, Australien, Mexico, Brasilien og New Zealand er blot nogle af de lande som har været repræsenteret. Gennem personlige samtaler med guiderne er det tydeligt at opfattelsen af risiko og fare er kompleks i lyset af de mangfoldige kulturer. Eksempelvis er koblingen til naturen og det magiske meget mere udpræget i Sydamerika end i Nordamerika, eller Norge for den sags skyld.

Oplagt er det derfor at starte her og undersøge risikotagen og edgework i forskellige kulturer, det vil sige i den vestlige og ikke-vestlige verden og dette igennem et case-studie af river rafting. Hvordan arbejdet som rafting guide skiller sig ud fra andre risikoaktiviteter kan diskuteres. Arbejdet muliggøre koeksistensen af arbejde og passion, arbejdskollegaer og venner, arbejdstid og fritid, arbejds- og fritidsmiljø og som andre risikoaktiviteter er der krav om arbejds-specifikke færdigheder.

¹ Se ordforklaringen, bilag 2

Alle ting som egentlig ikke skiller rafting guider fra eksempelvis politimænd, brandmænd eller en stilladsarbejder. Politi - og brandmanden arbejder også indenfor en risikoaktivitet, og kan have en passion for deres arbejde, arbejde med gode venner etc. Stilladsarbejderen ligeså og begge erhverv kan, ligesom arbejdet med river rafting, åbne op for rejsemuligheder. Forskellen skal findes i livsstilen som rafting guide. Ofte arbejder man 10 timer om dagen med ens medguider, som uundgåeligt også bliver ens venner udenfor arbejdstiden. Det vil sige efter mange timers arbejde sammen, tilbringer man fritiden sammen, drikker øl efter arbejde sammen og måske bor man endda sammen. Sammenligneligt med livet under et højskoleophold, men som guide kombinerer du yderligere denne form for liv med arbejde, rejser, og passion.

Forskningen har nogle mangler på området, særligt indenfor den sociokulturelle videnskab. Eric J. Arnould og Linda L. Price har med deres artikel ”River Magic: Extraordinary Experience and the Extended Service Encounter” undersøgt river rafting men med fokus på naturoplevelsen og den magiske og ekstraordinære oplevelse som flerdages river raftingturer udgør, hvor temaer som fællesskab, harmoni med naturen og personlig udvikling kobles sammen under raftingturen. Endvidere undersøger de det komplekse forhold mellem kundeforventninger og tilfredsstillelse. Med et case-studie af river rafting vises hvorledes den almindelige sammenhæng mellem forventninger og tilfredshed hos konsumenten ses omvendt i den kommercielle river rafting verden. Her ses en tendens til at kundernes² forventninger forud for turen er vage, de gør sig ikke mange tanker inden men ønsker blot en adventureoplevelse – en oplevelse som ikke står veldefineret for dem (Arnould og Price 1993:26). På den måde, ses en større tilfredshed blandt kunderne når de oplever noget uventet, noget som ikke går efter planen, eksempelvis at båden flipper³. Hvor kundetilfredshed normalvis hænger sammen med indfrielse af forudgående forventninger til et produkt, ses her en kompleks tilfredshed. Dette altså studier af river raftingen som industri i naturen og ikke med fokus på aktivitetens karakter som sådan, og den iboende risiko, som frivilligt synes at opsøges når man tager på raftingtur.

Psykologien har dog beskæftiget sig med dette emne og kategoriserer mennesket efter forskellige personlighedstyper; den type som er risikosøgende og den type som er risikoafviger (Lyng 1990:879). Ligeledes findes der fysiologiske forklaringer for hvorfor nogle mennesker opsøger fare

² Se ordforklaringen, bilag 2

³ Se ordforklaringen, bilag 2

frem for andre. Biologisk kan man være disponeret for dette, eksempelvis ved et lavere indhold af monoaminoxidas i hjernen, et enzym som gør at man har en mere impulsiv og uhæmmet adfærd hvis tallet er lavt (Zuckerman og Kuhlman 2001:1017). Endvidere er det videnskabeligt bevist, at ved fysisk udfoldelse eller stressituationer, påbegynder det sympatiske nervesystem at "fyre". Herved frigives adrenalin, som skærper alle sanser, hæver hjertefrekvens, samt giver en opstemt følelse. Der frigives også dopamin og endorfin, midler som virker smertestillende, og derved ikke føler så meget smerte - man kan føle sig usårlig. Sidst men ikke mindst frigives også serotonin som virker humør regulerende (Lippincott Williams & Wilkins 2001:414-415).

Jeg vil med denne opgave forsøge opveje forskningens mangler med en antropologisk tilgang til emnet.

Antropologien åbner op for undersøgelse af samme fænomen, risikotagen, men forklaringer skal findes i interaktionen mellem mennesker og deres miljø. Ved at studere rafting guider som udfører aktiviteten white water rafting mener jeg, at kunne bidrage med nogle svar på hvorfor bestemte mennesker, som del af en eller anden form for counter-kulturel sammenhæng og på tværs af kulturer, klasse, køn og alder, handler som de gør. Hvad er det som driver disse mennesker til identitetsskabelse på "edgen".

Jeg synes, at jeg ud fra egne erfaringer, samtaler med medguider og observationer ser en klar tendens til at vesterlændinge arbejder med river raftingen sekundært, noget de gør fordi de *elsker* det (på grund af selve aktiviteten, raftingen, vennerne, rejserne – ja livsstilen) og ofte inden eller under eventuel uddannelse. Eller også er de færdiguddannede, men har valgt denne livsstil som rafting guide. Sammenlignet med guider fra eksempelvis Sydamerika, Afrika og Nepal, som rafter hele året rundt for at forsørge familien og som et "rigtigt" job, samtidig med at de *elsker* det på grund af ovennævnte livsstil. Det vil sige en rafting guide er ikke bare en risikotager/edgeworker; der er den vestlige risikotager/edgeworker og så er der dem fra den 3. verden som også er edgeworkers, men tilsyneladende uden risikotagen som værende identitetsskabende på samme måde som hos vesterlændinge guider.

1.2 Problemformulering:

På baggrund af ovenstående er min påstand, at der findes noget andet og mere som driver mennesker i dette arbejde – noget som ligger dybere og som ikke blot er specifikt for rafting guide kulturen, men gælder for den bredere adventureaktivitetskultur. Det lader til at nogle aktiviteter faktisk er mere end bare fritid, arbejde, eller ”oneness” med naturen men et kald, en lidenskab. Min påstand er, at det er adventureaktivitetens karakter som risikofyldt som fremkalder eller bekræfter denne lidenskab og forklaringen på hvordan arbejdet som rafting guide er mere end leisure-arbejde, karakterskabende og det at være tæt på naturen, som tidligere undersøgelser har vist. Jeg vil altså søge at vise at river rafting for guider er mere end et arbejde, livsstil, naturfølelse eller fritidsaktivitet. Det er en passion. Passion forstået som en lidenskab, noget som kommer indefra, men som skabes i interaktionen med andre når værdier, interesser, oplevelser etc. deles og fællesskab bliver skabt om én ting, en aktivitet, en livsstil. Dette er tilfældet med rafting guidernes passion for rafting.

Som en informant enkelt og præcis udtrykker det, når spurgt hvorfor han har valgt, at arbejde som guide og hvad mening det giver ham:

- *Nepal: ”I was looking for a job to support my family and when my friends and cousin asked me i was very excited but didn't thought i would last this long. Now rafting is everything to me. I am in love with it”*

(Besvarelse af spørgsmål 25 , spørgeskema, bilag 1).

Jeg vil argumentere for dette ved hjælp af edgework-begrebet, som jeg mener kan være med til at forklare hvorfor mennesker indgår i frivillig risikotagen og hvilken betydning det har for guidernes identitetsskabelse gennem river raftingen, at aktiviteten er risikofyldt.

På baggrund af ovenstående er jeg interesseret i følgende spørgsmål;

- Hvilken betydning har det for rafting guidernes identitetsskabelse – og her i skabelsen af stærk karakter/status, at aktiviteten er risikofyldt?
- Hvordan manifesteres forholdet mellem identitet og risiko i arbejdet som rafting guide?

1.3 Research risikotagen:

Hovedlitteraturen valgt til opgaven, præsenteres nærmere senere, men her følger en kort opsummering.

Lilian M. Jonas har lavet omfattende feltarbejde indenfor river rafting og har blandt andet skrevet ”Making and Facing Danger: Constructing Strong Character on the River”, hvis hovedemner er undersøgelsen af identitetsskabelse, tilblivelse af stærk karakter og forhøjet status, konstruktion af fare på floden og en beskrivelse af de værktøjer som bruges for dette. Desuden er hun medforfatter til ”Encountering Heidi: Audiences for a Wilderness Adventurer Identity”, som undersøger hvilken betydning det har for vores handlinger og aktiviteter, at de overværes af andre mennesker for på den måde at give mening og virke identitetsskabende.

Slutteligt undersøger Jonas sammen med Lori Holyfield, hvordan man som river rafting guide udøver en form for kontrol over kundernes følelser, samt forhandlinger af social identitet i interaktionen mellem guide og kunde. Dette gøres i artiklen ”From River God to Research Grunt: Identity, Emotions, and the River Guide”.

”Rafting Guides; Leisure, Work and Lifestyle” er en artikel skrevet af Sandro Filho Carnicelli efter feltarbejde blandt rafting guider i Queenstown, New Zealand. I artiklen vises det hvordan arbejdet som guide er et eksempel på ”leisure work”, altså at man arbejder ikke blot i ens favorit fritidsmiljø og derved tæt på ens favorit fritidsaktivitet, man arbejder og tjener penge på sin fritidsaktivitet og det man elsker.

Stephen Lyng præsenterer med sin artikel; ”Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking” forskellige teorier om hvorfor mennesker udøver frivillig risikotagen og fremstiller i sin undersøgelse begrebet ”edgework”, som en modificering af disse teorier.

I denne opgave bruges nævnte artikler empirisk i form af deres dataindsamlet under omfattende feltstudier, samt til at forklare teorier som kan bruges i opgavens argumentation og i besvarelse af problemformuleringen. Alle omhandler de noget generelt omkring faglige perspektiver på emnet; artiklerne gør det klart at undersøgelser har vist, at aktiviteter, som river rafting, kan være meningsgivende, skabe adventureidentiteter, autentisk selv, være subjekt for passion og konstruere statusser og stærk karakter – alt dette i sammenhæng med den risikofyldte edgeworkaktivitet.

2) METODE

2.1 Fremgangsmåde:

Videnskab er kendetegnet ved at være privat viden som gennem offentlige fremlæggelser, efter bestemte retoriske regler for argumentation bliver anerkendt af fagfæller, det vil sige at videnskab egentlig kan siges at være en social aktivitet. Den videnskabelige argumentation kan defineres således:

”Fremlæggelse af udsagn om virkeligheden der argumenterer for en (eller flere) påstand(e) om et fagligt problem med det formål at overbevise andre fagfæller om at man har ret - ud fra de spilleregler og normer for overbevisende argumentation som paradigmet i fællesskabet anerkender som forpligtende.” (Leif Becker Jensen ”Videnskabelig argumentation” 2004:68)

Hvad gør antropologi til videnskab? Det gør blandt andet dokumentationen, dels i form af data, men også minutiøs dokumentering af den sociale kontakt til informanter, som opnås ved forskellig metode. Igennem observationer, indsamlet data, samt kvalitative interviews er en indsigt og nuancerede resultater blevet opnået. Ved hjælp af disse metoder har det været muligt at studere rafting guiders meningsdannelse, altså hvordan de bearbejder verden og hvordan risikofyldte oplevelser bearbejdes til erfaring. Ud fra indsamlet kildemateriale, egen empiri og observationer har det været muligt at lave en analyse for, at prøve og finde frem til hvad der foregår, i en opfattelsesproces. Denne proces afhænger af konteksten, den foregår hele tiden, bevæger og forandrer sig og netop det faktum gør den svær at studere og analysere. Derfor er casestudiet en oplagt metode for denne slags undersøgelse.

Case-studiet af white water rafting guider i Californien har fungeret som en frugtbar metode til at opnå konkret viden om et afgrænset område. For det første har jeg via mine forskellige kilder i form af artiklerne indsamlet mange oplysninger om guidemiljøet, subkulturen, guiderne og sociale processer etc. Altså andre forskeres data indsamlet under deltagendeobservation og uformelle interviews. Data, som ellers ikke var tilgængeligt da der grundet tidsmæssige forhold ikke har været mulighed for, at udføre feltarbejde og bruge deltagendeobservation som metode. Ved at supplere dette kildemateriale med egne interviews i form af spørgeskemaer, har jeg fået et godt og mere

nuanceret kendskab til begivenheder, processer og sammenhænge, samt fået informanternes ”egne stemmer” med i undersøgelsen i form af tanker, fortolkninger og holdninger til jobbet som rafting guide og aktivitetens iboende risiko. Nogle af besvarelsene vil blive fremhævet i opgaven og brugt til at eksemplificere og forklare teorier og underbygge argumenter. Ydermere vidner mange af disse besvarelser om en enorm selvbevidst gruppe af rafting guider og må i den grad siges at være reflektive informanter. Besvarelsene er gengivet præcis som guiderne har skrevet dem. Desuden har jeg suppleret ovenstående metoder med egne erfaringer, samtaler og observationer i mit arbejde som rafting guide. Sidstnævnte metode fremkommer dog i minimal grad og primært implicit, som en insiders refleksioner over felten. Bruges egne erfaringer eller observationer direkte i undersøgelsen vil dette fremgå i opgaven. Denne sammensætning af metoder mener jeg udgør et solidt grundlag for analysen og et holdbart alternativ til den ellers foretrukket antropologiske metode, deltagendeobservation.

At karakterisere kvalitative interviews som videnskabelig eller uvidenskabelig metode beror på hvordan man definerer videnskab. Steiner Kvale argumenterer for at kvalitative interviews som metode er valide med en definition af videnskab, som forstået metodologisk sikret, systematisk viden (Kvale 2000:68-69). Med et manifest som dette da er interview som kvalitativ metode et vigtigt redskab i undersøgelsen. Rent praktisk kan det udføres ansigt til ansigt, eller under andre verbale forhold, så som telefonisk eller over skype. Endvidere kan interviewet foretages ved hjælp af kvalitative spørgeskemaer, som besvares af informanterne uden interviewerens fysiske tilstedeværelse. Denne metode fjerner transskriberingsprocessen og giver informanten tid til at besvare hvert enkelt spørgsmål i eget tempo. Samtidig udelukker det dog også eventuel tolkning og analyse af kropssprog, tonefald og formuleringer, samt den direkte virkning beskrevet af Kvale. Han ser forskningsinterviewet som en mellemmenneskelig situation, en samtale hvor to mennesker taler sammen om et emne af fælles interesse. En specifik form for menneskeligt samspil, hvor kundskab udveksles gennem dialog og gensidig påvirkning (ibid. 46).

Spørgeskemaet udformet til informanterne i denne undersøgelse består af kvalitative, åbne spørgsmål, der gør det muligt for informanten at svare beskrivende og som så vidt muligt skaber ovenstående interaktion mellem informanten og intervieweren. Altså en dialog omkring en fælles interesse som skaber viden. Endvidere består spørgeskemaet af mere lukkede ”ja/nej-spørgsmål”, dette er et bevidst valg for på den måde, at kunne skabe et overblik over enkelte forhold, som eksempelvis frygten for at komme til skade (Spørgsmål 8, spørgeskema, bilag 1).

Meningen i et interview skabes altså mellem interviewer og den som interviewes, hvilket gør interviewet til et intersubjektivt fænomen. Produktionen af videnskab er en interaktiv proces og med dette synspunkt for øje er det derfor vigtigt at afstemme med informanten, så tolkningen af det som siges, også accepteres af afsenderen. Dette er en fordel ved spørgeskemaerne frem for verbale interviews idet informanten *selv* skriver sine egne ord ned på papiret. Dog må man selvfølgelig fortsat være opmærksom på afstemningen i bearbejdelse af materialet og som i feltarbejde må man, som forsker være klar over egen persona i tolkningsudfaldet. I forskningsinterviewet drejer det sig ikke om at forsøge at reducere betydningen af interaktionen, men snarere om at anerkende og anvende den viden, der opnås gennem denne mellemmenneskelige interaktion (Kvale 2000:46).

Ved hjælp af Kvalets interviewmetoder er spørgeskemaerne blevet udformet og siden analyseret. Det ønskede materiale, som spørgeskemaerne skulle skabe, var at finde ud af hvad der driver rafting guider i deres arbejde og hvilken betydning selve raftingaktiviteten og risikoen har identitetsskabelsen, samt deres opfattelse af aktiviteten tilhørende deres arbejds – eller fritid. Spørgsmålene bidrager endvidere til afklaring af spørgsmål opstået i forbindelse med, at have læst kildematerialet på området. Netværket var allerede let tilgængeligt, grundet mit arbejde som guide og kontakten fandt sted på facebook og per email. Et fysisk møde var ikke muligt da alle informanter, undtagen én, bor udenfor Danmark. Alle er mænd i alderen 23 til 37 år og med en rafting erfaring fra 3 måneder til 16 år. Landene repræsenteret er New Zealand, USA, Danmark, Nepal og Chile. I opgaven vil informanterne blive benævnt henholdsvis NZ, US, DK, Nepal og Chile, hvoraf de første tre går under en samlet kategorisering; ”vesterlændinge guider” og de sidste to kategoriseres som ”ikke-vesterlændinge guider”.

Med etiske hensyn for øje, så som opretholdelse af informanternes anonymitet, samt afstemning og enighed omkring hvad besvarelserne skulle bruges til, blev 15 rafting guider spurgt om de ville besvare spørgsmål vedrørende river rafting og alle sagde de ja. Derefter fik de tilsendt spørgeskemaet per mail. Det skulle vise sig at bare en tredjedel sendte besvarelser retur. Dette kan skyldes skemaets omfang, som udgøres af 44 spørgsmål og formen, som kvalitative spørgsmål. På den måde krævede skemaet beskrivende besvarelser, frem for eksempelvis afkrydsninger, som kan opleves i kvantitative spørgeskemaer. Endvidere kan det faktum, at det er raftingsæsonstart på nuværende tidspunkt gøre, at guiderne har travlt og derfor ikke havde tid til at deltage alligevel. Hvordan man kunne have undgået det store frafald, samt andre refleksioner vil jeg behandle i følgende afsnit om metodekritik.

2.2 Metoderefleksioner/Kritik:

Efter ovenstående teori og metode afsnit er der anledning til følgende metoderefleksioner og kritik.

Et kontroversielt aspekt ved at anvende case-studiet som metode, er unægtelig spørgsmålet om et sådan studie har nogen anden og bredere værdi udover behandlingen af det unikke fænomen, river rafting/river guides. Altså må det at generalisere ud fra én case problematiseres og en relevant indvending mod case-studier generelt kan være, hvad kan man overhovedet lære af disse studier, hvis casen alligevel har unikke træk som ikke findes i andre eksempler? Case-studier bruges til at belyse nøgle problemstillinger og netop derfor kan de aldrig være repræsentative alle kategorier af et fænomen. Man har altså fokus på en central hændelse, her river rafting, og på baggrund af en uddybende tolkning af hændelsen, drages slutninger om den videre kulturelle og sociale kontekst (Eriksen 1993:355).

Mine interviews gjort i form af kvalitative spørgeskemaer har udgjort et vigtigt materiale for min undersøgelse, men alligevel må der tages højde for lidt kritikpunkter. Omfanget udgjorde blot fem stk. Og selvom der fra starten blev forsøgt at favne så bredt som muligt i forhold til køn, alder, erfaring, nationalitet/kultur, så ville endnu flere informanter have været nyttige i forhold til at få et bredere perspektiv og dybere resultater. Eksempelvis er kvindelige informanter fraværende. Endvidere havde det måske givet endnu mere beskrivende svar, at have udført verbale interviews, ansigt til ansigt. Her havde man kunne observere kropssprog og mimik, dog havde man som interviewer påvirket resultatet ved direkte at interagere med informanten, hvor man med spørgeskemaerne påtager sig en mere passiv rolle – ikke nødvendigvis bedre, men udfaldet bliver unægtelig et andet.

Omfanget af spørgeskemaet kunne have været mindsket ganske enkelt med færre spørgsmål, som et mere koncentreret fokus kunne have bevirket. Som undersøgelsen progredierede jo mere tydeligt blev det hvilke spørgsmål som var relevante i forhold til teorien og anden empiri. Endvidere kunne opbygningen af spørgeskemaet måske være gjort på en mere hensigtsmæssig måde. Kvale mener, at mødet mellem mennesker leder til samtale, hvilket giver indsigter og forandrer begge parter; ”gennem samtale kan man lede andre til ny forståelse og indsigt så man under fortællingen

begynder at reflektere over, hvad der tidligere fremstod, som selvfølgelig i kraft af ens egen kultur” (Kvale 2000:46). Netop derfor er det ikke uvæsentligt i hvilken rækkefølge spørgsmålene stilles, således at man opbygger og bygger videre på den refleksion, som man med spørgsmålene gerne skulle vække hos informanten. Brug af egne begreber, eksempelvis ”fare”, ”risiko”, ”stærk karakter”, ”livsstil” etc. gjorde at informanterne blev rettet ind på emnet og påvirket i en retning gavnlig for undersøgelsen, men har på den anden side unægtelig også påvirket til ringere brug af informanternes ”egene ord”, som ville have åbnet op for yderligere analysesubjekt.

Desuden må der tages stilling til den almene indvending imod interviewfortolkninger:

”Forskellige fortolkere finder forskellige meninger i det samme interview, interviewet er derfor ikke nogen videnskabelig metode” (ibid. 207). Polariteten mellem den objektivistiske og relativistiske overbevisning, kan man prøve at bevæge sig væk fra. Det vil sige opfattelsen af, at der eksisterer en objektiv virkelighed uafhængig af observatøren (den tolkende forsker) og kun én måde at se denne på. Modsat relativismens hævde af at alt, begreber, sandhed etc. er relativt i forhold til konteksten, her en teoretisk kontekst. Da kan man med R.J. Bernsteins (1983) hermeneutiske tradition hævde sandhedsopfattelse gennem dialogen, hvor diskursdeltagerne søger den sande viden gennem rationel argumentation; ”*Mediet for en diskurs er sproget, der hverken er objektivt og universelt eller subjektivt og individuelt, men intersubjektivt*” (ibid. 74). Altså opfattelsen af, at den enkelte situation er unik og at ethvert fænomen derfor må have sin egen logik og indre struktur og således står som modargument til ovenstående indvending imod interviewfortolkninger i forhold til universel generaliserbarhed (ibid. 227).

Kritik af kilde-data, her dataen i artiklerne, indsamlet via deltagendeobservation af de respektive forfattere, må også nævnes.

Pålidelige kilder er brugt, med god videnskabelig tyngde og flere er inddraget således at et bredere perspektiv er sikret. Alligevel må kritikken lyde, at dataene har været behandlet af forskeren og tilpasset dennes argument. Tilstedeværelsen af forfatterens ”persona” i deltagerobservationsmetoden må altid tages i betragtning i form af selvrefleksioner, som af gode grunde ikke er muligt, når man ikke har brugt ”sig selv” som værktøj. Som sagt er det optimalt i et antropologisk studie, at bruge deltagendeobservation som metode og dermed muligheden for at bruge egen persona som værktøj for at indsamle data, efterfulgt af selvrefleksion. I det følgende vil jeg dog argumentere for hvorfor dette case-studie af river rafting guider i Californien, trods fraværet af feltarbejde, i høj grad kan betragtes som en velargumenteret, videnskabelig undersøgelse.

Lad mig indlede med en oplevelse fra felten, som forhåbentlig kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af hvilken case opgaven undersøger.

”Som ny guide på floden South Fork, The American River skulle jeg sidde med som trainee⁴ i Nicoles’ båd. En af kunderne i hendes båd var en lille pige på 8 år, og hendes forældre. Den lille pige beklagede sig hele vejen ned til frokoststoppet over, at hun ikke blev våd og tikkede og bedte om at få lov til at hoppe i vandet for at svømme. Vandstanden var høj den dag, så det var ikke en mulighed, risikoen ville være for stor. Både Nicole og jeg sagde gentagende gange ”nej” til den lille pige, som kun blev mere og mere utilfreds. Det var måske min femte tur på floden, men under frokosten proklamerede Nicole, at jeg var klar til at guide en af de svære rapids⁵, på stykket lige efter frokoststedet. Jeg kunne intet spise og tænke kun på ”Satan's Cesspool”, navnet på den rapid jeg skulle forsøge mig med at guide. Jeg følte mig ikke klar, men Nicole forsikrede mig om, at hun nok skulle overtage styringen, hvis jeg ikke fik linjen rigtig. Vi kom til ”Satan's Cesspool” og man kunne tydeligt se og mærke på floden, at vandet var højere end det havde været hidtil og derfor gik det stærkt da vi først ”entered” rapiden.

For at være helt ærlig, kunne jeg godt se, at min linje var helt forkert - dette desværre først senere da jeg havde lært hvordan ”Satan's Cesspool” egentlig skal raftes, altså hvilken linje som er den mest sikre. Derfor, inden jeg vidste af det og før Nicole kunne nå at overtage styringen, så flippede hele båden. Når dette sker skal man som guide hurtigt op på båden som vender op og ned. Dette for at danne sig et overblik over hvor alle kunderne, som VAR i ens båd er – man tæller hoveder i vandet som det hedder sig. Dette kan være en svær og fysiskkrævende manøvre på grund af det hurtige vand, sten og eventuelle nye rapids. I dette tilfælde vidste jeg, at der var en sten lige efter ”Satan's Cesspool”, som man bestemt ikke skal nærme sig og dette sammen med chokket over det kolde vand gjorde, at angsten meldte sig hos mig. Men dér i vandet, lige ved min side, lå den lille pige og hyllede og skreg af hendes lungers fulde kraft. Jeg måtte træde i karakter og blev i vandet hos pigen imens Nicole klatrede op på toppen af den omvendte båd, som hun fik flippet rundt igen, så den vendte rigtigt. Hvis ingen kommer til skade efter sådan en hændelse, når alle atter er sikkert tilbage i båden og der er styr på situationen igen, prøver man som guide altid at joke med kunderne omkring hændelsen. I dette tilfælde havde Nicole og jeg svært ved ikke at fryde os en smule over at

⁴ Se ordforklaringer, bilag 2

⁵ Se ordforklaringer, bilag 2

den lille pige måtte siges endelig at være blevet våd og havde i dén grad fået hendes svømmetur – præcis som hun ønskede – og dette i en af de største rapids på floden... Da turen var slut kom Nicole løbende hen til mig. Jeg havde åbenbart ”valgt” at flippe båden, hvor der ikke alene var en 8-årig pige med – hendes far havde to dråber tatoveret ved det ene øje, hvilket åbenbart symboliserer, at have dræbt to mennesker – blot en lille detalje...”

(Egen oplevelse, Californien, juni 2010)

Selvom denne opgave er et case-studie og derfor ikke bygger på feltarbejde, så vil jeg alligevel tale om antropologens positionering, da denne er afgørende i begge metoder. Ikke mindst i dette specifikke tilfælde, hvor det kan diskuteres om felten er ”for tæt på. I ”Works and lives” opstilles to måder at lave feltarbejde på, ”absolut cosmopolitan” og ”complete investigation” (Clifford 1988). Førstnævnte indebærer fuldstændig involvering, at komme nær på informanterne, ”go native”. Jeg’et, antropologens personlighed bruges som værktøj til at indsamle data. Sidstnævnte befordrer afstand og muliggør analyse af den indsamlede data og senere, måske, skabelse af teori. Clifford mener at man må bruge nærhed og være intim for at få adgang til data og for at opnå efterfølgende afstand.

Metoden brugt i denne undersøgelse, består netop af litterærempiri og kvalitative interviews i form af spørgeskemaer. I dette specifikke tilfælde kan der dog argumenteres for at deltagerobservation ville have været problematisk og derfor er observation her en mere passende metode som grundlag for indsamling af data til undersøgelsen. Dette begrundes jeg med omstændighederne, at jeg selv arbejder som river rafting guide og dette endda i Californien. Deltagende observation har været problematisk i forhold til at udføre dette under arbejde, blandt arbejdskolleger og venner. Jeg var i høj grad socialiseret ind i felten og ville derfor have haft svært ved at ”se” det sociale liv, da det var mit eget. Man må være ”outside” for at kunne dette. (I så fald skulle perspektivet have været et andet, så som studie af kunderne, eller andet mere udadrettet fokus). Her havde det været svært, for ikke at sige umuligt ikke, at ”go native” og dataene havde mistet sin validitet.

Jeg vil dog ydmygt hævde, at mine observationer og kendskab til felten er brugbare mere end de er problematiske, blandt andet i forhold til feltens tilgængelighed. Adgang til mange kontakter og ikke mindst en grundlæggende viden omkring river rafting og aktivitetens konkrete forhold, så som arbejdsrutiner og opgaver må siges, at have været en force i denne opgave.

At jeg selv var i felten som rafting guide, uvidende om, at jeg på et senere tidspunkt ville undersøge denne gør, at mit materiale (egne observationer og erfaringer) ikke må, eller skal betragtes eller anvendes, som indsamlet gennem deltagendeobservation. Jeg besad i øjeblikket ikke den beskyttende naivitet via teori og kan derfor ikke siges, at have undgået fuldstændig socialisering og ”blindhed” som Clifford mener er afgørende i ”inside” rollen og personlig relationsdannelsen med informanterne (Clifford 1988). Slutteligt gør det faktum, at det er godt et år siden jeg var i Californien og guide, at jeg er trådt ud af feltprocessen, den fornødne afstand er lagt og distancen giver perspektiv i forhold til det bestemte øjeblik (Hulm 2005:104). Men hvad så med erfaringen? Jo, den haves i kraft af egen udøvelse af risikoaktiviteter, her i blandt netop arbejdet som river rafting guide.

I høj grad er egne refleksioner således gjort omkring min tidligere insider rolle i felten og kritikken heraf lyder, at disse altid vil være subjektive og en sådan data har ikke validitet i sig selv, derfor står de heller ikke alene i opgavens metodologi . Som sagt er erfaringer gjort i en periode hvor jeg ikke var bevidst om, at mine ”observationer” skulle bruges til en undersøgelse. Konsekvensen heraf er, at de senere refleksioner er blevet gjort over et fuldstændigt insider perspektiv. Men som nævnt tidligere hævder jeg, at jeg i denne proces har haft den nødvendige afstand til felten, behøvet for at kunne udføre en valid, videnskabelig undersøgelse, hvor refleksion og analyse har været mulig.

3) TEORI/BEGREBSAFKLARING:

For at kunne forstå hvordan mennesker handler, oplever og skaber mening i deres liv, samt de kulturelle og sociale processer, der er med til at forme identitet må passende teorier tages i brug og supplere antropologiens studie af menneskelig praksis og meningskabelse. I dette afsnit følger en redegørelse af; Goffmans rolleteori, Meads personperspektiver; ME og I, Naturen/Adventure/Autoritet og Edgework-begrebet.

3.1 Goffman:

I bogen ” Jaget och Maskerna” (2004), skriver Erving Goffman om den dramaturgiske model, som er lavet over en teatermetafor, hvor samfundet sammenlignes med en scene. Modellen kan

hjælpe til at skabe en forståelse af hvordan vi som mennesker fungerer i forskellige hverdagslivs situationer, det sammen med andre og alene. Goffman mener at alle mennesker til stadighed fremtræder i forskellige roller i hver social interaktion, samt afhængig af den specifikke situation. Han mener at individet bevidst vælger en rolle ”at spille” i interaktionen med andre mennesker for, at give et bestemt og ønsket indtryk til publikum. Videre argumenteres der for, at individet på den måde opretholder en facade udadtil, bevidst eller ubevidst. Det er i denne optræden, at individets identitet bestemmes af det som publikum tilskriver rollen, altså individet. Facaden kendetegnes af forskellige værktøjer som individet besidder når det optræder. Denne facade beskrives af Erwing Goffman som det ansigt individet viser til verden og betegnes ”persona” eller ”maske”, som netop er designet for at gøre et bestemt indtryk på andre og, i nogle tilfælde for, at skjule individets sande natur (Goffman 2004, citeret i Eriksen 1993:60). Rollespillet som individet udfører, drejer sig om menneskets muligheder og frihed indenfor mere eller mindre givne rammer, rammer som kan kaldes ”sociale konventioner” (ibid. 60).

Goffmans dramaturgiske model beskriver således hvordan vi fremstiller os selv i mødet med andre mennesker, altså interaktionen mennesker imellem. Hans rolleteori kan bruges som et hjælpemiddel til at undersøge interaktionsmønstre og identitetsskabelse i forskellige samfund eller grupper. Ved at lave en rolleanalyse ser man, at socialt liv er struktureret på en bestemt måde, som rolleteorien kan beskrive, selvom det måske udadtil virker som tilfældigt og improviseret (ibid. 68).

Nu en kort gennemgang af personaspекterne; ME og I, fremstillet af George Herbert Mead i socialpsykologiens lys.

3.2 Meads personaspекter; ME og I:

Sammenligneligt med Goffmans teorier findes Mead (1950) og hans beskrivelse af individets to aspekter; ME og I. ME’et er den socialiserede del ved personligheden og er det som læres gennem interaktion med andre samt med miljøet. En person lærer at se hvem han eller hun er ved, at observere svarene fra andre mennesker til ham eller hende selv eller på hans eller hendes handlinger. Altså med andre ord den klassiske forståelse af, at man som person i høj grad udvikler en fornemmelse af sig selv - bliver det eller den, som andre mennesker behandler en som. ME’et står for normer og idealer, altså hvad andre tænker og hvad deres holdninger er. ME’et kan dermed sammenlignes med Freuds overjeg-betegnelser, og kan siges at fungere som I’ets disciplinerende

censor, som fortæller os hvad vi ”bør gøre”. Det er netop dette som Stephen Lyng mener, at nogle mennesker eventuelt prøver at gøre op med ved, at udøve risikofyldte aktiviteter. Men hvordan forstår vi disse risikoaktiviteter og den frivillige, bevidste risikotagen som de indebærer? Dette behandles i næste afsnit, men først tilbage til Mead. Sammen med ME’et findes I’et, som er det aktive aspekt ved personen og dette aspekt er individets svar på samfundets, gruppens – ja omgivelsernes holdning (Mead [1934] 1950, citeret i Lyng 1990:867). I’et tilsvarende Freuds ”Jeg” og er kreativt og spontant, dette dog kun indenfor ME-konteksten. I’et er lystopnåelse på længere sigt. Mead beskriver dette; først efter vi har handlet, ved vi hvad vi har gjort. Ifølge Mead, så former ME’et og I’et tilsammen selvet. Vores identitet som menneske fungerer ifølge Goffman, som et vigtigt værktøj til, at udmærke os blandt andre. Blot at være én i mængden er ikke længere attraktivt, man vil være et unikt individ, som andre kan studere og bedømme. Der kan være en dominans af én af de to aspekter hos en person. Dominerer ME’et i personligheden, så kan man tale om et konventionelt individ, hvis idéer er præcis de samme som de gængse og med stort fokus og bekymring for hvad ”den anden” tænker – altså publikums holdninger, udgørende en personlighed som er ren ”persona” eller ”maske”. Alternativt - og på mange måder Meads ideal, står personen som har den bestemte personlighed, som svarer på den organiserede, strukturerede (samfunds) holdning på en måde som gør en betydelig forskel – og skiller sig ud. Men hvordan gør man det i samfund, hvor moderniseringen tillader os, at opleve personlig identitet på et niveau som ikke er set tidligere. Og med frihed og valgmuligheder i en grad, som heller ikke er set før og med upersonlige institutioner som fremmedgør os fra os selv (Jonas og Holyfield 2003:301). Gennem sociale processer forsøger rafting guider at gøre krav på en identitet, som de tror på repræsenterer deres autentiske-selv - en autencitet som mange guider finder i naturen.

3.3 Naturen/Adventure/Autoritet:

For mange er det at befinde sig i naturen en måde at komme væk fra civilisationens begrænsninger og hverdagslivets rutiner. Et sted med frihed hvor vi kan søge vores sande jeg, som vi har mistet på grund af vores kunstige livs ødelæggende indflydelse. Naturen er det ultimative autentiske landskab, et sted hvor vi kan se verden som den virkelig er og på den måde kende os selv som vi virkelig er – eller gerne vil være (Jonas, Stewart og Larkin 2003:407).

Adventure aktiviteter finder sted i naturen og det at deltage i sådanne aktiviteter skaber en adventure identitet. Men hvordan kan ”adventure” defineres? Det at søge ud i naturen og væk fra

den almindelige, sociale verden og hverdagsrutinerne, åbner dørene op for potentialet for fare og risiko. Så længe denne risiko er acceptabel og mødt frivilligt, da kan situationen opfattes som ”adventure”. Adventure er der ”hvor det sker” og det er dét at stå overfor eventuelle risici, som findes i adventure, der gør at mennesker føler sig selvaktualiserede (Jonas, Stewart og Larkin 2003:408). For mange kunder⁶ er det at forlade de kendte, faste rammer og tage ud i naturen på en raftingtur som en ”riverrunner”⁷, en adventure handling i sig selv. Men hvordan er det for rafting guiderne? For dem er ”riverrunning” eller river rafting aktiviteten mere end en aktivitet udført i fri – eller arbejdstiden, eller en ekstraordinær naturoplevelse og selvrealisering. Det er en livsstil som bliver til passion. Et bevidst valg om at leve livet efter denne passion, og konsekvensen heraf er, at adventure identiteten bliver mere vedvarende. Derfor er der for guiderne mere på spil i forhold til at fastholde denne identitet og således tager de en mere aktiv rolle for, at overbevise andre (kunderne) om at de fortjener, at blive opfattet som adventures (ibid. 413). For at riverrunneren kan opleve adventure, da må følelsen af fare konstrueres og i denne konstruktion spiller rafting guiderne en afgørende rolle. Rafting guiderne indgår i en række ritualer og handlinger, der kan betragtes som værktøjer, som øger det fareniveau som føles hos kunderne (ibid. 417). Et eksempel på dette kan være guidernes safety talks⁸ inden en rapid⁹ eller scouting¹⁰ af en rapid, som deles med kunderne (ibid.418). Brugen af ovennævnte værktøjer, selve handlingen (at rafte en vild rapid) og det at blive set af andre mennesker (i ens egen båd og af andre både på floden) skaber og bekræfter udøvernes identitet som adventures (ibid. 420). Dette vil blive uddybet i afsnittet: Goffman, Jonas og Informanterne.

At rette opmærksomhed på autoritetsbegrebet er vigtigt i denne undersøgelse, fordi det lader til, at være en stor del af jobbet som rafting guide. Autoritet legitimerer rafting guiders magt til at håndtere og styre kunderne; det vil sige, både give kunderne en adventureoplevelse, samtidig med eksempelvis, at håndtere besværlige kunder. En videre diskussion af autoritet kommer i afsnittet: Farens betydning for Autoritet.

Mening er stærkt forbundet til sted og et ”river wilderness” (vildmarken/naturen) er opfattet som et sted hvor det ”sande selv” opstår i lyset af adventure (Jonas, Stewart og Larkin 2003:424). Men

⁶ Se ordforklaringen, bilag 2

⁷ Se ordforklaringer, bilag 2

⁸ Se ordforklaringer, bilag 2

⁹ Se ordforklaringer, bilag 2

¹⁰ Se ordforklaringer, bilag 2

hvad sker der med selv-autenciteten når naturoplevelsen og adventureaktiviteten ikke står alene, altså når man indenfor disse rammer arbejder som rafting guide, en risikoaktivitet?

For at kunne undersøge dette, behøves først en præsentation af begrebet, som skal hjælpe til denne undersøgelse, nemlig edgework.

3.4 Edgework-begrebet:

Da der ikke umiddelbart fandtes nogen antropologisk teori eller undersøgelse indenfor emnets område, lånes dette fra sociologiens verden for, at komme nærmere en forståelse af frivillig risikotagen og måske endda ende op med et bidrag til et antropologisk perspektiv på emnet. Stephen Lyng fremstiller i sin artikel begrebet ”edgework”, som i sin enkle form er en modificering af tidligere teorier om frivillig risikotagen. I denne opgave skal edgework-begrebet bruges for at komme nærmere en undersøgelse af river rafting som risikoaktivitet og hvilken betydning risikoen har for guidernes identitetsskabelse.

Lyng opdeler hans data om emnet i tre kategorier:

- 1) Aktiviteter som kan kvalificere sig som edgework.
- 2) Specifikke og individuelle karakteristika og kapaciteter som kan relateres til edgework oplevelsen.
- 3) De subjektive følelser forbundet med udøvelse af edgeworkaktiviteter, grænseforhandlinger.

Det som er mest relevant for dette studie er kategori 1), altså hvad er det der gør, at en aktivitet kan betegnes som edgework. Dette for at kunne bestemme om river rafting kan kategoriseres som en edgeworkaktivitet. Samt kategori 2) for at kunne undersøge hvilke specifikke færdigheder som behøves for, at udøve aktiviteter med et iboende faremoment/risiko.

Derfor vil jeg have min opmærksomhed her, for at kunne skabe det teoretiske grundlag nødvendigt for at analysere river rafting som risikoaktivitet og betydningen af risikoen for rafting guiders identitetsskabelse.

Først er en let berøring af edgework i forhold til det moderne samfund nødvendig, for herigennem at komme nærmere en forståelse af hvorfor mennesker i det hele taget dyrker edgeworkaktiviteter.

Edgework, Mead og det moderne samfund:

Meads beskrivelse af "I'et" er synonymt med Lyngs beskrivelse af edgework. I'et er stedet for individets kreative, spontane, impulsive handlinger. Fundet på nutidens "edge" reflekterer I'et øjeblikkets usikkerhed og enestående unikhed (Lyng 1990:877).

Ifølge Mead tilhører I'et det, som *faktisk foregår* – det som *finder sted*. Dette faktiske øjeblik er på en måde det mest fascinerende ved vores oplevelse og her opstår det nye. Ligeledes er det også her, at vores vigtigste værdier er lokaliseret og på en måde er det realiseringen af dette personaspækt ved selvet, I'et, som vi som mennesker konstant søger (ibid. 868).

Lyng påpeger et paradoks i det moderne amerikanske samfund, hvor der er en generel enighed om vigtigheden af at reducere trusler mod individets velbefindende, sideløbende med, at der er mange som aktivt og bevidst søger oplevelser, som involverer en høj risiko for personlig skade eller endda døden (ibid.851). Samtidig med at samfund gør tiltag, eksempelvis ved at gøre arbejdspladser mere sikre for de ansatte, da er tallet for udøvere af høj-risiko aktiviteter steget. Det vil sige der ses to forskellige agendaer i det amerikanske samfund; offentlige agenda som prøver at mindste risiko for skade og død, og den private agenda som øger sådanne risici (ibid.852). Dette skaber et centralt teoretisk problem ved edgework, som Mead kan bruges til at forstå da det ifølge Lyng, præcis er dynamikken imellem ME og I, eller institution/begrænsninger og impulsivitet/spontanitet/kreativitet, som skaber dette paradoks (ibid.864). R.H Turners (1976) teori kan hjælpe til en uddybning af problemet. Lyng mener at indenfor en social strukturel kontekst, lader det til at edgework repræsenterer den ene ende af en polaritet, som ligner Turners skel mellem institution og impulsivitet. En tilsvarende polariteten indenfor edgework-konteksten er modsætningen mellem spontanitet og tvang/begrænsning. En polaritet, som ifølge Lyng, kan siges at være en af de primære dynamikker ved socialt liv. Modsætningen mellem spontanitet og begrænsning er kernen i mange vigtige problemer som medlemmer af det moderne, postindustrielle samfund står overfor. Ved at undersøge og forklare dette modsætningsforhold, kan man finde nøglen til forståelse af hvorfor nogle mennesker udøver edgework (ibid.865).

Manglende mulighed for spontanitet og selv-aktualiserende, autentisk handlen i hverdagslivet, eksempelvis i ens arbejde, kompenserer nogle mennesker for i fritiden. Dette i form af "play" og især de former for "play", som indebærer både risiko og færdigheder (Lyng 1990:870-871).

Edgework (i fritiden) kan altså udgøre en compensation for en manglende spontanitet og kreativitet

i hverdagslivets og dette kan være en forklaring på hvorfor nogle mennesker udøver risikofyldte aktiviteter, som eksempelvis river rafting.

Definition af Lyngs edgework-begreb:

Abstrakt set kan edgework bedst forstås som en tilgang til grænsen mellem orden og uorden, formrig og formløs. Et generelt edgework-princip er forsøget og stræben efter det, at komme så *tæt* på kanten som muligt, uden at overskride den (Lyng 1990:862).

Lyng beskriver denne udforskning af kanten som grænseforhandling af ”edges”. Disse ”edges” kan defineres på forskellig måde: Grænsen mellem fornuft og vanvid, bevidsthed og ubevidsthed og den vigtige linje som skiller liv og død ad (ibid. 857).

Edgework og risiko:

Lyng beskriver at risikoaktiviteter har en ting til fælles. Alle involverer de en tydelig observerbar trussel imod ens fysiske eller mentale velbefindende, eller ens følelse af en ”ordered”eksistens. Den typiske edgework oplevelse er altså den, hvor det, at individet begår fejl i mødet med udfordringen det står overfor, resulterer i død, eller skade. Det er netop risikoen og det iboende faremoment ved edgeworkaktiviteten, som adskiller det fra andre færdighedskrævende aktiviteter eller hobbyer, lad det være frimærkesamling, for at komme med en lidt ekstrem modsætning. Men hvad kræver edgework så af edgework-udøveren? Hvordan håndterer man forhandling af ”edgen”, altså kaos-orden, begrænsning-spontanitet og liv-død? Lyng siger, at det gør man ved hjælp af ens færdigheder. Hvilke færdigheder det er man må besidde som edgeworker, må derfor beskrives.

Edgework og færdigheder:

Udover faremomentet og risikoen ses en anden egenskab ved edgework/risikoaktiviteter, som bevirker at en aktivitet kan klassificeres som værende en edgeworkaktivitet. Dette er involveringen af specifikke, individuelle kapaciteter - med andre ord færdigheder. Altså, det at udvikle og bruge helt bestemte færdigheder i edgeworkaktiviteten, er et af de vigtigste aspekter ved oplevelsen (Lyng 1990:859). Og det er disse unikke færdigheder, som edgeworkers besidder, som skiller dem fra andre færdighedskrævende aktiviteter. Den unikke færdighed for edgeworkers er evnen til, at

bevare kontrol over en situation som grænser til fuldstændig kaos, altså en situation som de fleste vil anse for fuldstændig ukontrollerbar (Lyng 1990:859). I de unikke færdigheder, evnen til at bevare kontrol, indgår evnen til at undgå paralysering af frygt i et risikofyldt øjeblik – altså når forhandling af ”edgen” finder sted. Simpelt sagt, at formå at holde ens opmærksomhed på handlingen – holde fokus på det, som er vigtigst for overlevelse i øjeblikket.

4) HOVEDAFSNIT

4.1 Rafting som Edgework – Risiko og Unikke færdigheder:

For at edgework begrebet kan bruges til at forklare rafting guidernes risikotagen må det først bestemmes om rafting er en aktivitet som kan kategoriseres som edgework. Altså indeholder risikoaktiviteten, river rafting edgeworkegenskaberne gennemgået ovenfor?

I river rafting er truslen eller risikoen for død eller skade konstant til stede i aktiviteten og man må som guide besidde specifikke færdigheder for, at håndtere risikoen og helt konkret, at få kunderne sikkert ned af floden. Alle informanterne ser rafting som en farlig adventureaktivitet, og hvor både guider og kunder kan komme til skade. Nedenstående besvarelser af spørgsmålet omkring ”private boaters”¹¹ underbygger dette:

- *DK ”Man ser altid lidt skævt til dem. Som om at de ikke har den nødvendige uddannelse/sikkerhed”*
- *NZ ” As long as they are aware of safety and they know what they are - doing i don't mind. I'm very happy to see people out there. I really don't want to have to recue a body because someone went somewhere their skills couldn't handle though”*
- *Chile: “Some are doing the right things, following the rules and safety procedures, but many don't do for the lack of knowledge, experience or just for being reckless and to me this are the biggest reasons of many accidents that happen to non commercial trips especially the last one. But more and more private boaters are starting to inform themselves about risks involved and train to develop skills and be more capable on the river, which is something very good that makes the activity less risky for them”.*

¹¹ Se ordforklaringer, bilag 2

(Besvarelser af spørgsmål 31 og spørgeskemaet, bilag 1)

Det kan altså konstateres at river rafting indeholder edgeworkegenskaben, risiko i kraft af det faremoment som er iboende i raftingaktiviteten. Men hvad med den anden edgeworkegenskab, kravet om, at besidde unikke færdigheder, der gør at man kan bevare kontrol i kaos-situationer. I det følgende præsenteres nogle eksempler, som underbygger et argument for, at river rafting som risikofyldtaktivitet bestemt opfylder ovenstående.

Informanterne udtaler selv følgende når spurgt om rafting er en aktivitet som kræver bevidsthed/kendskab, kontrol og anvendelse af færdigheder:

- *DK: " Helt klart det sidste. For at give kunderne en sikker tur skal der være kontrol over det"*
- *Nepal: "Rafting definately demands awareness, control and application of skills, instinct is a natural act"*
- *NZ: "I rely on skills and experience. Learning from mistakes and avoiding complacency isalso very important. Any 'go with the flow' is just the skills I have acquired being used subconsciously"*
- *US: "Rafting is a set of skills that demands awareness and control with applicable application of skills"*
- *Chile: "It is an activity that demands awareness, control and application of skill if you are the guide, otherwise you are not different than a customer who are the ones after that feeling of liberation and following of the flow, therefore we as guides must realize the difference and the reason why we are in the boat"*

(Besvarelser af spørgsmål 42, spørgeskema, bilag 1)

De to edgeworkegenskaber; risiko og færdigheder, reflekterer hinanden. Forstået på den måde, at risikomomentet i edgeworkaktiviteten påvirker de unikke færdigheder med hensyn til kravet om, at undgå at blive bange i risikosituationer – i et presset øjeblik på "edgen". Ligeledes påvirker færdighederne graden af risiko som opleves. Forstået således, at evnen til at undgå lammelse eller angst i risikosituationer - eller i hvert fald evnen til, at kunne kontrollere denne angst – unægtelig må siges, at hænge sammen med niveauet af ens færdigheder. Altså jo bedre færdigheder des mere

kontrol kan man opnå i situationen og jo mindre bliver risikoen for, at det går galt, ”edgen” overskrides.

I artiklen ” Making and facing Danger: Construction Strong Character on the River” bruger Lillian M. Jonas Goffmans teori til at beskrive interaktionen imellem rafting guiden og kunderne. Hvordan man som individ i høj grad drager nytte af forskellige roller, samt bruger værktøjer – her helt konkrete handlinger på floden, til at give kunderne det ønskede og nødvendige indtryk som river gud/gudinde, adventureidentitet, riveridentitet eller hvilken betegnelse man vælger at bruge for den stærke karakter som rafting guider, ifølge Jonas, gør krav på og behøver. Dette behandles i nedenstående afsnit.

4.2 Rafting guidens identitetsskabelse i lyset af risikotagen:

Her kunne fortsættes og bruge Lyngs beskrivelse af de subjektive følelser forbundet med udøvelse af edgeworkaktiviteter for, at undersøge guidernes identitetsskabelse. Men til det formål, i lyset af denne opgave som et case-studie af river rafting, er det i stedet oplagt at benytte Jonas’ artikel: ”Making and Facing Danger: Constructing Strong Character on the River”. Jonas benytter sig som sagt af Goffmans teori og denne matcher min empiri på en måde så resultaterne bliver klare og tydelige. Som beskrevet tidligere i afsnittet; Edgework, Mead og det moderne samfund, søger mennesker autencitet som står i kontrast til samfundet. Men hvorfor kan man gennem risikotagen opnå denne autencitet? Turner (1976) hjælper til at forklare dette. Han mener at nogle mennesker kun kan opleve deres sande selv, i øjeblikke af uhæmmet og uhindret adfærd og følelsesmæssige udbrud af spontanitet (Lyng 1990:864).

Risikoaktiviteter eller edgeworkaktiviteter, herunder river rafting, må siges at byde på sådanne følelsesudbrud eller spontanitet, hvor nærværet af fare, kan være det der skaber øjeblikket som Turner taler om. Med Jonas’ artikel undersøges det hvad betydning det har for guidernes identitetsskabelse, at aktiviteten er risikofyldt. Hvordan følelsen af fare – eller en konstrueret følelse af fare, er afgørende for guidernes opnåelse af autoritet, stærk karakter, forhøjet status og riveridentitet af gudelig karakter.

Guiderne står ikke overfor faren alene, men har ansvaret for deres gæster og deres sikkerhed. Når det lykkedes guiderne at guide rapidsne godt opnår de status som guder/gudinder. Før dette kan ske, må guiderne dog håndtere gæsternes syn på rapids, som farlige. Goffman definerer karakter som

evnen til at klare sig selv når man deltager i ”action”, altså en risikofyldt handling som kan medføre fare. Men hvad der opfattes som fare er ikke indlysende, denne opfattelse er i høj grad subjektiv og netop derfor må en situation først defineres som problematisk og som risikofyldt, før man kan opstå fra den med stærk karakter (Jonas 1999:247). Floder som raftes er graderet på en skala fra 1-6 og faren reflekteres af flodens grad. Dog er der mere som har indflydelse på hvor farlig en rapid opfattes og den generelle opfattelse af fare på en raftingtur, nemlig guidernes subjektive forhold til den specifikke rapid, samt tur til tur. Endvidere synes gæster og guider sommetider at opfatte rapids forskelligt (ibid. 247). I kontrast er en rapid objektiv, et fast fænomen på floden og ”rigtig” (ikke konstrueret). Guiden må styre igennem en rapid med det formål at undgå flipping, wrapping¹² etc. af raften, mislykkes guiden med dette – eksempelvis med at undgå sten og huller i floden, kan det medføre skader eller død. Hvad angår faremomentet er rapids de eneste konstante fare på floden, men trods det faktum, afhænger oplevelsen af dem af udstedte scripter. Og det at opnå stærk karakter, består ikke blot i at guide gæsterne sikkert igennem de forskellige rapids.

Social-psykologiske processer foregår og graden af faren som opleves mener Jonas afhænger af bestemte teknikker som guiden bruger for at tingsliggøre gæsternes forventninger. Denne proces ved interaktionen mellem gæst og guide - nybegynder og erfaren, kan først ske når der er opnået respekt for det erfarne individ, samt tillid. Dette sker ved at få gæsten/nybegynderen til at have fokus på den eksisterende fare ved at få den til at føles nær og allestedsværende. Jonas diskuterer i artiklen de teknikker, som hun mener har betydning for gæsternes oplevelse af fare og som bruges af guider til, at konstruere og øge denne på floden. Samt hvordan det, at stå overfor en sådan fare bruges til, at demonstrere en stærk karakter, samt dets relevans som basis for autoritet og opnåelse af ønskede og nødvendige identitet. Der præsenteres i artiklen fem teknikker som benyttes til at øge og konstruere opfattelsen af fare hos gæsterne på floden. Disse fareforøgende teknikker er; historiefortælling, pre-rapids præsentation, safety talks, scouting og wild rides (ibid. 251).

Følelse af fare hos gæsterne muliggør altså demonstration af stærk karakter, som medfører tillid og respekt, som er nødvendig ikke kun af sikkerhedsmæssige grunde, men også som guide for at opnå autoritet og dermed identitet som river-gud/gudinde. Graden af fare som opleves afhænger af bestemte teknikker, som bruges af guiden for at konkretisere gæsternes forventninger. Denne sammenhæng kan i høj grad underbygges igennem empirien indsamlet til denne opgave, hvor

¹² Se ordforklaringen, bilag 2

besvarelserne viser guiderne brug af disse værktøjer, samt guidens kontrol og styring af egne og kunders følelser.

I det følgende afsnit behandles egen empiri i forhold til tre teknikker som synes, at være de hyppigst anvendte hos guiderne.

4.3 Goffman, Jonas og Informanterne:

Idéen om at opfattelsen af fare på floden må konstrueres eller øges, bliver mere tydelig når en eller flere af de 5 teknikker undlades. Eksempelvis et flip i en rapid som man ikke har talt om inden, altså ingen forudgående "Build up talk", opleves ikke spændende og skræmmende på samme måde som et flip, i selv samme rapid, ville have gjort, hvis guiden havde snakket om denne rapid, som frygtet inden. Dette på trods af at risikoen for skade i rapiden er den samme. Jonas mener, at det understreger idéen om, at fare ikke udelukkende er baseret på den aktuelle fysiske risiko, men på forudgående forventninger. Det er netop guidens job, at opbygge sådanne forventninger hos gæsten. Gæsterne skal have noget for pengene og guiderne gør hvad de kan for, at møde gæsternes forventninger, så de ikke føler sig snydt. En stor del af oplevelsen ved at rafte er at blive skræmt og derfor bruges alle teknikkerne sommetider bevidst af guiden til, at skræmme gæsterne, eksempelvis ved at involvere gæsterne i safety talks¹³, scouting, wild rides.

Funktionen af en safety talk er, at tydeliggøre fare, samt retfærdiggøre og håndhæve det regelsæt som guiderne fremsætter overfor kunderne for, at sikre sikkerhed på floden. Denne gives typisk ved "put in"¹⁵ som en længere, omfattende tale om sikkerhed og ofte igen i en kortere udgave inden en større rapid, med specifik fokus på denne (Jonas 1999:256). Her fortæller guiden gæsterne hvordan de skal agere i eventuelle nødstilfælde for bedst mulig sikkerhed. Effekten af safety talks er en forøgelse af angst hos kunderne idet de hører om alle de ting som muligt kan ske på floden og dette synes at intensificerer gæsternes oplevelse af potentiel fare. Slutteligt tillader safety talks guiderne at kræve lydighed fra gæsterne i kraft af sikkerheden (ibid. 258). Guidens rolle bliver sommetider udfordret af mindre lydhøre kunder, hvor opnåelse af autoritet og stærk karakter endnu ikke - eller måske endda aldrig sker. Ligeledes trues guidens riveridentitet, den identitet som er nødvendig for guiden, hans "selv" – hans passion.

¹³ Se ordforklaring, bilag 2

¹⁵ Se ordforklaring, bilag 2

Som guide må man således drage nytte af de værktøjer man har til at håndtere situationen, der kan være farlig da rafting netop er en risikoaktivitet, som kræver opretholdelse af sikkerhed, samt for at bevare identiteten. Dette kommer til udtryk i denne besvarelse af om guiderne prøver at øge følelsen af fare hos kunderne:

- *Nepal: "Sometimes (very rare), everybody is not same so sometime you get very difficult customer and its very difficult situation they create to others. for me i first try to tell the person to behave and than if it still the same then I communicate with others and make them aware and feel safe. Mostly i flip the raft on safe place with safety and ask the rescuers to let the person float for a while. Most of time it works"*

(Besvarelse af spørgsmål 30, spørgeskema, bilag 1).

Interessant er det at se hvordan de fem informanter har svaret på dette spørgsmål. Fordi det fortæller os noget om hvordan guiderne opfatter gæsterne og sig selv og deres guide-rolle, samt hvor de har fokus. Ovenstående informant tænkte straks på situationer med vanskelige kunder, hvor værktøjet bruges som en slags autoritetsmanifestering.

Den danske guide udtaler at han altid holder en lille safety talk lige før en rapid raftes, så kunderne bliver mere opmærksomme på at det kan gå galt – konstruktionen af fare finder sted.

To andre informanter udtaler:

- *NZ: "If some one seems to be too nervous to paddle in the rapids I will not try to scare them e.g. give them safety tips and tell them what they are for just in case. If someone seems more adventurous I will describe the rapids in detail, tell them what can go wrong and why and generally just yell and swear more in the rapids e.g. "Shit! Here's the drop! Hold on and good luck!"*
- *US: "Yes I often try to oversell how dangerous or hard a particular rapid or river is so that they might be more nervouse than they would be otherwise".*

(Besvarelse af spørgsmål 30, spørgeskema, bilag 1).

Som guide må man være opmærksom på kundernes behov og hvor adventuresøgende de er, altså hvor stort et behov de har for at udøve risikofyldt aktivitet. Nok føler edgeworkers sig selvsikre på

at de har færdighederne til at klare udfordringen, men alligevel eksisterer der en respekt for floden, som dæmper deres tro på egne evner; ”...I learned that I’d better not be so confident in my abilities since the river is still in charge... You don’t fight against the river – you work with it, as the river is always stronger than you (Jonas og Holyfield 2003:291-292). Denne opfattelse hos guiderne bevidnes af værktøjet af rituallignende karakter, scouting. Denne handling udføres inden en rapid og demonstrerer guidens tro på, at der er tale om mere end teknik for at rafts en rapid – der er noget næsten mystisk ved det, og guiderne synes at hylde en autoritet højere end dem selv, nemlig floden (Jonas 1999:258). Scouting er et personligt øjeblik for guiden, et tidspunkt for at ”blive fælles” med floden, forberede sig på ”edgen” og berolige sig selv via planlægning af linjen¹⁶ som skal rafts, samt øge koncentrationen ved at samle alt opmærksomhed på den kommende risikofyldte udfordring. Scouting demonstrerer oftest en fysisk opdeling mellem guider og gæster - ekspert og begynder (ibid. :258). Men kan modsat også bruges som et værktøj til at skræmme kunderne som det ses af denne besvarelse:

- DK: ” *Jeg plejer normalt at scoute de store rapids med kunderne, så de kan se de store mængder vand de skal igennem* ”

(Besvarelse af spørgsmål 30, spørgeskema, bilag 1).

Scouting forlænger og intensificerer oplevelsen gennem en rapid for gæsterne og resultatet af dette bliver en angstfølelse hos kunderne, ikke mindst på grund af den effekt det har, at deres guide behøver ”stoppe op”, tale med de andre guider og forberede sig nøje på det næste stykke flod som skal rafts (ibid. 259).

Et ultimativt eksempel på ovenstående finder sted på hver eneste tur på Middle Fork floden, The American River. På det stykke flod som rafts findes der et 9-10,5 meter højt vandfald, kaldet; ”Ruck-a-Chucky”, graderet som en klasse 6 rapid¹⁷. Kunderne ”portage”¹⁸ denne rapid af sikkerhedsmæssige grunde (klasse 6 bliver ikke rafts kommercielt) samt af tekniske årsager, som skyldes at båden ikke må være for tung, da det vil kunne resultere i, at den for foden af vandfaldet holdes ned af de ekstreme vandmængder ovenfra. Derfor må guiden, efter at have scouted vandfaldet sammen med kunderne, klare denne rapid R1 eller R2 – det vil sige vandfaldet løbes af

¹⁶ Se ordforklaringen, bilag 2

¹⁷ Class 6: impassable or exploratory; for teams of experts, taking all safety precautions (http://www.mmadventure.com/rafting/river_grade.htm) eller unrunnable (Jonas 1999:250)

¹⁸ Se bilag 2 for ordforklaring

guiden alene i båden, eller sammen med en medguide. Dette foregår med kunderne som publikum på bredden. Her får guiden i den grad mulighed for at vise sine færdigheder overfor kunderne, hævde stærk karakter, udvise heltemod og vinder forhøjet status, som river gud/gudinde (Egne erfaringer, Coloma, sommeren 2010).

”Wild rides” er en anden teknik, hvor guiderne udnytter at de og gæsterne har forskelligt syn på hvad ”the good run” er. Gæsterne har ikke erfaring til at skelne et ”good run” fra et dårligt, hvis der ikke flippes etc. Det kan guiderne derimod og rafter de en rapid som planlagt under scoutingen, udgør dette ”the good run” for dem. Et sådan ”good run”, altså helt ”korrekt” linje i en rapid, hvor gæsterne ikke bliver skræmt og ikke oplever faren, kan true en rapids ry og karakter som farlig (Jonas 1999:260). Derfor laver nogle guider ”wild runs” med vilje for at undgå dette og for at sikre kundernes følelse af fare:

- *”Jeg underholder dem med anekdoter mm. Jeg hyper stemningen op, for at give kunderne et højt adrenalin niveau før vi går igennem de store rapids. –Også selv om det er nogle relativt kedelige rapids”*

(Besvarelse af spørgsmål 28, spørgeskema, bilag 1).

Endvidere benytter guiderne sig sommetider af gæsternes nybegynderkarakter og uvidenhed om hvad ”the good run” er, følgende besvarelse er et eksempel på dette:

- *Chile: ”I would say I do and it is not too difficult to achieve when the customers are beginners cause the whole story is a new world to them, so an extra splash or hitting a rock perhaps is enough, But when you have experienced customers this is not easy to accomplish due to that this people is not easy to scare and to do it you need to risk too much and the chances to fail harder maneuvers and end up in a dangerous situation are high so you need to be more concentrated”*

(Besvarelse af spørgsmål 30, spørgeskema, bilag 1).

Altså et eksempel på kontrol og følelsesstyring som er iboende i jobbet som guide. Konstruktionen af fare, består i at guiderne iscenesætter opfattelser af risiko i løbet af raftingturen, for at styrke den opfattede risiko blandt de ”grønne” kunder, mens de tilsvarende demonstrerer

deres egne færdigheder og frygtløshed, forhandlingen af "the edge". De prøver på at overbevise kunderne om, at selvom floden er farlig, så er de som passagerer i sikre hænder. Men det er en fin balance at styre disse følelser. For meget fare-konstruktion kan medføre overdreven frygt hos kunderne, som skubber dem udover følelsen af spænding til direkte angst. For lidt derimod, kan medføre at kunderne ser bort fra vigtige sikkerhedsforanstaltninger (Jonas og Holyfield 2003:289). Der er ikke kun tale om styring af kundernes følelser, men også guidens egne, eksempelvis i form af angststyring. I og med faren altid eksistere i raftingen, da er angststyring konstant nødvendig både udenfor og på floden, under arbejdet som rafting guide. Guider, der udviser selvtillid og styrer eventuel angst i situationer, som opfattes som farlige, antager den forhøjede og ofte beundrede status som river gud (ibid. 294).

- US: *"those skills are patience! determination for hard work and learning. physical strength. Patience and remaining calm under stress with clear critical thinking skills in dangerous situations"*

(Besvarelse af spørgsmål 44, spørgeskema, bilag 1).

Teknikken, at iscenesætte fare, er altså en teknik som guider stoler på for, at opnå deres forhøjede status, etablere autentisk river identitet og håndhæve river rafting regler på floden. Mens de på samme tid giver kunderne opfattelsen af adventure og på den måde leverer den kommercielle vare, med andre ord. At opnå høj status (river gud/gudinde) kræver forhandlinger som kan foregå gennem safety talks, scouting, etc. Og ikke mindst ved selve raftingaktiviteten, at klare en krævende rapid, hvor guiderne på den måde oplyser kunderne om, at de eventuelt vil opleve fare (Jonas og Holyfield 2003:290).

Endnu en problematik, som guiden i kraft af sin rolle(er) står overfor er, at alt denne følelsesstyring og konstruktion af fare, skaber et dilemma fordi det kan stride imod den ønskede oplevelse af ægthed og selv-autencitet, som guiderne søger gennem raftingen som edgeworkaktivitet. Roller er defineret gennem gensidighed (Eriksen 1993:61). Der foregår en gensidig definition af rollesæt imellem guide og kunde og guiden har flere statuser og flere roller at spille. Disse roller kan være modstridende og i nogle situationer må de endda udspilles samtidigt grundet "de andres" (kundernes, medguidernes, chefens) forventninger – dette kan føre rollekonflikt med sig (ibid.64). Enhver situation må tilpasses en bestemt rolle og en aktørs opførsel skifter – ofte radikalt – når rollen skiftes. Som guide er man både ekspertguiden og må værne om denne status, samtidig med at

man, som en del af servicen, skal agere kammeratlig overfor kunderne for at sikre dem ”varen”. Ydermere må rollerne udspilles indenfor sociale konventioner og arbejdsgiveres politik. Som guide skal du konstant være bevidst om at sælge varen. Eventuelle uheld vendes til noget positivt for kunden, eksempelvis som når båden uventet flipper. Ofte bruges humor, da denne tone som regel er diskursen hos raftingselskaberne, og guiden fortæller kunderne hvor heldige de var, at få lov til at opleve at være en svømmer¹⁹. Dette også selvom flippet måske skete på et farligt sted, hvor man ikke vil flippe da det bringer guiden selv og kunderne i unødigt fare. Med andre ord, guiden forvandler enhver tænkelig ting og situation til et adventure.

”Social identitet” defineres af Hewitt (1991) således; når en person former en social identitet, synker individet under hans eller hendes niveau af bevidsthed og begynder at forme svar. Individets referenceramme er holdningerne indenfor rammen som omgiver det – det værende kulturen, fællesskabet eller gruppen (Jonas og Holyfield 2003:286).

”Vi er dem vi er ved andre” (Goffman 2004, citeret i Eriksen 1993:61).

Dette citat af Goffman ligger op til Stephen Lyngs artikel: ”Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking”, hvor Meads teorier sammen med teorier om højrisikoadfærd indenfor sociologien, bruges til, at danne en teoretisk psykosociologisk ramme for edgework-begrebet.

Af de foregående afsnit har vi lært at naturen spiller en afgørende rolle for identitetsskabelsesprocessen. En proces som må siges at være kompleks og som afhænger af interaktionen mellem guiden og kunderne. Altså et gensidigt forhold, som Goffmans rolleteori har hjulpet til en forståelse af i undersøgelsen af Jonas’ artikel; ”Making and Facing Danger: Constructing Strong Character on the River”, som videre gav indblik i interaktionsmønstre og identitetsskabelse i arbejdet som rafting guide. Ydermere er det blevet demonstreret hvordan rafting guider opnår autoritet, karakter, status og autencitet, gennem opnåelse af riveridentitet eller måske endda den ophøjede status som river gud/guide. Samt hvordan dette overhovedet er muligt på grund af guidernes mulighed for, at konstruere en følelse af fare hos kunderne. Det der mangler er en diskussion af autoritets betydning i arbejdet som rafting guide, altså indenfor risikofyldte rammer.

¹⁹ Se ordforklaringen, bilag 2

4.4 Farens betydning for Autoritet:

En grund til at det kan være svært at opnå autoritet som guide, eller at autoriteten udfordres, skal findes i forskellen mellem guiden og kundernes roller på floden. Som tidligere nævnt kan de to parter opfattes som henholdsvis ekspert og nybegynder, hvor eksperten udøver aktiviteten i arbejdstiden, mens den for nybegynderen er en fuldstændig fritidsbeskæftigelse. Guidens opnåelse af autoritet udfordres i paradokset mellem fritid/frihed og hverdag/styring, idet gæsterne ofte deltager i adventuraktiviteten, rafting, i deres fritid for at opnå frihed. Det vil sige, for netop at blive fri fra rutinerne og det regelbundne arbejdsliv i hverdagen, hvor autoriteter er alle-steds-værende. Også her spiller risikotagen ind fordi faren er tilstede og dermed gør guidernes opnåelse og opretholdelse af autoritet nemmere. Fordi der er tale om fritidsaktiviteter med risiko for fare, da må gæsterne, som nybegyndere, afgive autoritet og frihed i bytte for at guiden, eksperten, tager dem sikkert ned af floden. Gæsterne putter deres liv i hænderne på guiden. Faresituationen eller edgeworkaktiviteten om man vil det, skaber altså en gensidig afhængighed mellem guide og kunde.

På selve raftingturen må guiderne konkretisere gæsternes forventninger ved at få rapidsne til, at synes farlige gennem de før omtalte fem teknikker. På samme tid gør guiderne det klart at gæsterne ikke besidder evnerne og kompetencerne nødvendige for, at stå overfor, og klare faren, alene. Således afhænger gæsterne af guidens ekspertise og stærke karakter for, at være sikret en sikker tur. Kort sagt; guidernes udøvelse af ”danger constructing” optræden (teknikkerne) medfører, at deres gæster opfatter rapidsne som farlige, og dermed er det mere sandsynligt, at guiderne opnår autoritet igennem gæsterne ved, at tilskrives stærk karakter.

Ifølge Weber får en autoritet, baseret på karakter, karisma. Jonas mener at river guider kan ses på som besiddende en form for pseudo-karisma fordi de agerer ledere og udgør en autoritet overfor kunden. Mennesker synes at give karismatiske individer autoritet til at lede dem, ikke fordi de er tvunget til det, men fordi de er ”fortryllet” til at følge efter – at gøre det er både en spændende og nydelsesrig oplevelse, samtidig med at det er et middel til at komme væk fra en krisesituation (Jonas 1999:263-264). Det er lige præcis denne krisesituation, i form af fare, at river guiderne hjælper med at konstruere.

Gud/gudinde riveridentiteten, eksisterer indenfor et større fællesskab af forskellige typer af adventuresøgere, og associeres med begrebet ”adventure ethic”, som er et moderne kulturelt fænomen der kobler adventuresøgen sammen med kulturel heroisme og moralsk karakter. Denne nutidige kulturelle genre betragtes i stigende grad som den nødvendige modgift til instrumentalt, rationelt og rutineprægede liv (Jonas and Holyfield, 2003:286). Guiden fra Chile udtrykker det med egne ord på følgende måde:

- Chile: *”I think for me Rafting is an opportunity to free myself from the reality of the modern world of industrialization and capitalism where you must think carefully what you do and be worried about tomorrow and the future. It is an escape from that stigma that you need to be someone in life and have a good job and be better than the rest and have that house, etc... At least for a moment during the day I am responsible for people who want to have fun and enjoy of something that I do and I can show them and have fun while I do it... They come to escape from that as well but then they go back to their reality which is all that that I am trying to be away of. The price is high but is worth to try to base my life on tourism when my goal is not to become rich but to fulfill my dreams and feel good about it”*

(Besvarelse af spørgsmål 43, spørgeskema, bilag 1).

I kontrast hertil står US-guidens besvarelse af samme spørgsmål:

- US: *“All the above really. I am a risk seeker but the controlling a raft with unskilled guests in the midst of grade 4 whitewater is an immense feeling of living in the moment but there is a higher status of self esteem and feeling of well being that goes along with”*

(Besvarelse af spørgsmål 43, spørgeskema, bilag 1)

Ovenstående eksempler ligger op til behovet for en nytænkning af Lyngs edgework-begreb i et antropologisk perspektiv. At der er en forskel mellem frivillig risikotagen hos henholdsvis vesterlænding rafting guider og ikke-vesterlændinge guider – altså en forskellighed iboende begrebet, edgework. Argumentet for dette vil blive fremført i afsnittet: Fra edgework til EDGEwork og edgeWORK, hvor det vil blive underbygget og dokumenteret empirisk med nogle af informanternes besvarelser fra spørgeskemaet.

Men for at nå dertil, behøves en ”mellemregning” som følger i afsnittet nedenfor.

4.5 Fra Edgework til Leisure-Work:

De fleste aktiviteter som Lyng klassificerer som edgework, er fritidsbeskæftigelser for størstedelen af folkene som udøver dem. Få mennesker tjener penge på eksempelvis risikoaktiviteter som skydiving, klatring etc. Dermed ser edgework altså ud til at være en måde, at opfylde umødte, utilfredsstillende behov på, når folk har friheden til at bruge deres tid som de vil, altså i *fritiden*. Så her må Lyngs hånd slippes for, at kunne komme videre i undersøgelsen af river rafting, der behøves med andre ord noget mere for at kunne besvare spørgsmålene i opgaven. Derfor må Sandro Filho Carnicelli og hans artikelbidrag; ”Rafting Guides: Leisure, work and lifestyle”, inddrages i den videre undersøgelse.

Vigtigt er det at undersøge beskæftigelsen som river rafting guide i lyset af leisure-work, da der her er tale om en risikoaktivitet, som går udover fritiden. Carnicelli betegner denne type aktivitet som; ”leisure-work”, og defineres i artiklen således; En aktivitet hvor man kombinerer arbejde og fritid, samt direkte arbejder med sin fritidsaktivitet (Carnicelli 2010:287). Det kan diskuteres hvorvidt jobbet som rafting guide kan kategoriseres som ”leisure-work” og en analyse af informanternes besvarelser viser kompleksiteten af aktiviteten.

River rafting og Leisure-work:

Som tidligere nævnt, kan spontanitet og fri handling være det, som ønskes og søges efter i eksempelvis risikoaktiviteter, edgework. Men som Mead (1950) beskriver det, så kan dette kun finde sted med en begrænset handling som dets basis. Med andre ord er handlefriheden til risikoaktivitet kun mulig efter at have sørget for livets helt basale nødvendigheder så som tøj, mad, bolig og så videre. (Lyng :867). Det vil sige edgework, her rafting, er kun muligt på grund af det institutionelle samfund, rutinerne etc. Dette er en vigtig pointe til forståelse af paradokset i guiderne arbejde. På den ene side giver informanterne og guiderne i Carnicellis artikel udtryk for, at de elsker jobbet blandt andet fordi; ”ikke en dag er ens” (ibid. 292). Samt, at jobbet som rafting guide også er en måde at flygte fra den moderne verden:

- Chile: *"I think for me Rafting is an opportunity to free myself from the reality of the modern world of industrialization and capitalism where you must think carefully what you do and be worried about tomorrow and the future. It is an escape from that stigma that you need to be someone in life and have a good job and be better than the rest and have that house, etc... At least for a moment during the day I am responsible for people who want to have fun and enjoy of something that I do and I can show them and have fun while I do it... They come to escape from that as well but then they go back to their reality which is all that that I am trying to be away of. The price is high but is worth to try to base my life on tourism when my goal is not to become rich but to fulfill my dreams and feel good about it"*

(Besvarelse af spørgsmål 43, spørgeskemaet, bilag 1)

På den anden side udtrykker guiderne, at arbejdet er præget af rutiner, gentagelser, tidsplaner og regler (Carnicellis 290-291).

Informanterne definerer arbejde og fritid således:

Arbejde er:

- DK: *"Hårdt, intensivt, rutine præget, sjovt udfordrene"*
- Nepal: *"Things you do for living which requires earning, time frame and mostly you work for others"*
- NZ: *"A means to provide for yourself. The necessary"*
- US: *Fun time*
- Chile: *"Work is to do an activity or an action that doesn't required specialization necessarily and its rewarded economically or trade with something of some value."*

Fritid er:

- DK: *"Sjovt, udfordrene, leg"*
- Nepal: *"Things you do for your pleasure and importance and you do what you want to and however you want to"*
- NZ: *"Simply doing whatever you feel like"*
- US: *"Fun time"*

- *Chile: "It is a state of doing nothing or time use to stay away from work or any responsibility...Also could be an activity orientated to kill time".*

(Besvarelser af henholdsvis spørgsmål 37 og 38, Spørgeskema, bilag 1).

Informanternes besvarelser nedenfor viser tvetydige holdninger til om jobbet som rafting guide er en kombination af arbejde og fritid, arbejde, eller som Carnicelli foreslår, en type af leisure-work.

- *DK: "Der er en clear division. Som guide har man en masse kedelige pligter og rutiner som man ikke altid synes er lige spændende. Raftingturene kan hurtigt blive enformige. Fritids paddling gør man hvad man vil. Man behøver ikke alle de kedelige pligter. Man kan ligge på et playspot så lang tid man vil, man behøver ikke at følge tripleaderens hårde tidsplan. Så selvom guidningen også foregår på floden, er der stor forskel på work og leisure"*
- *NZ: "In this job clearly there is a difference in my case, cause I have fun while am working but I can never forget that am still at work and the customers are my responsibility so I stay focused!! and trap every little moment of joy I can while working and after-work will not come late for some mess or delay while working so I can go and enjoy my leisure elsewhere after finishing work"*
- *Nepal: "Its a complicated question, In theory there is clear division between leisure and work but you can always work with your leisure activity or combine leisure and work time. You can make work as a leisure or other way around by making it fun and interesting. Its better you work what you love to combine"*
- *US: "No there isn't a clear division. Sometimes at work I really wouldn't rather do anything else. Sometimes I go kayaking along with the trip. However when you get booked to work on the first sunny day in weeks and you're on river thinking "I'd really rather be climbing than pushing these muppets down the river", then it does feel distinctly like work"*
- *Chile: "Yes I work to play and play at work. Many rafting trips often feel like I am out there paddling with friends having a good time on the rivers"*

(Besvarelse af spørgsmål 26, spørgeskemaet, bilag 1).

Der er ikke den store uenighed at tyde i informanternes definitioner af arbejde og fritid, men ovenstående empiriske eksempler viser en klar forskel blandt guiderne og er implikationer for, at

der findes en forskellighed i guidernes holdninger til deres job i forhold til arbejde og fritid, som fortjener videre opmærksomhed.

4.6 Fra edgework til EDGEwork og edgeWORK:

I dette afsnit fremlægges og analyseres empirien indsamlet via det kvalitative spørgeskema, empiri som jeg mener kan fungere som dokumentationen for argumentet om behovet for en modificering af Lyngs edgework-begreb. I kraft af guidernes forskellige opfattelse af deres arbejde som guide som leisure work eller work, og dette sammenkoblet med adventureaktiviteten som værende risikofyldt og dermed en edgeworkaktivitet, foreslås en opdeling af guidene i følgende to kategorier; EDGEworkers og edgeWORKERS.

- Chile: *”To me is important the money factor as anyone else while working but when in the wilderness I forget about that part cause I enjoy it too much and If I was rich and didn’t need money I would probably continue guiding cause of the beauty of the job and the experiences therefore I almost always become one with the customers as part of the whole group that is having fun And you need to understand that without them it would not be as funny and enjoyable as it is :D”*

(Besvarelse af spørgsmål 29, spørgeskema, bilag 1).

Med ovenstående besvarelse klarlægger informanten fra Chile, hvordan man kan se en tendens til at han som ikke-vesterbønder – modsat vesterbønder-guiderne, betragter sit arbejde som guide på en måde som kan kategoriseres ”edgeWORK” og at der samtidig eksisterer en passion for aktiviteten, rafting, så stor, at han ville guide selvom han ikke blev betalt for det.

Selvsamme guide ser ikke sig selv som en risikosøgende person, modsat denne informant:

- US: *“Yes I am a risk seeker. I love the feeling before doing something that is dangerous and the elated feeling when you complete it safely. Though I believe safety and appropriate risk management is essential”*

(Besvarelse af spørgsmål 7, spørgeskema, bilag 1).

Modsat ovenstående kategorisering edgeWORK, foreslås hermed “EDGEwork” som begrebsliggørelse af vesterlænding-guiderne og sammenhængen mellem deres opfattelse af jobbet som guide og risikosøgen.

Forskellen på de to typer edgeworkers/guider bliver endnu mere klar i besvarelse af spørgsmålet om de vil kategorisere rafting guider som leisure-workers, her svarer alle tre vesterlændinge-guider *ja* og de to ikke-vesterlændinge svarer *nej*:

- *DK: “Ja, mange guider dyrker andre ww aktiviteter I fritiden mm”.*
- *NZ: “Yes with a few exceptions here in Queenstown were some guides treat it solely as a means to provide themselves an income, they still enjoy it but the passion isn’t there”*
- *US: “Yes many part time raft guides work for leisure and play”.*
- *Nepal: ”Its a difficult question but i would like to say no”*
- *Chile: “No. I have seen guides who could fit in this description in many places and I have seen places where the profile of the guide is preferably this, but in most places I have been and most of the guides I know, the Profile is the opposite. Where companies take the business seriously and WILL NOT hire individuals who would like to tray guiding for the weekend but individuals who their full time job it is guiding or they are willing to. Besides there are company policies where they make guides go through training and test depending on the river and sections to ensure the guide is good enough as the curriculum tells and if the company is not satisfied has the right to say “we cannot use you”. But as I said before, there is people and people as well as there are places and places”.*

(Besvarelser af spørgsmål 24, spørgeskema, bilag 1).

Fælles for begge typer af edgeworkers ses passionen og kærligheden til rafting, guidningen og alt hvad dette indebærer. Man kan da spørge om Lyng med hans undersøgelser har misset det vigtige skel og måske også den ting, som samtidig forener skellene i en fælles livsstil, nemlig passionen i edgeworkaktiviten - i denne opgave passionen for river rafting.

5) AFSLUTNING:

5.1 Konklusion/sammenfatning:

Alle disse værktøjer guiderne bruger til at konstruere fare på floden og dermed skabe stærk karakter og riveridentitet/adventureidentitet ville ikke være mulige at drage nytte af hvis det ikke var fordi, at der var tale om en edgeworkaktivitet - altså udøvelse af en risikofyldt aktivitet, frivilligt. Uden denne risikofaktor ville identitet, skabt gennem udøvelse af aktiviteten, være af helt anden karakter. En stor del af guidens identitet som rafting guide, og alt hvad denne indebærer; stærk karakter, høj status, river gud/guide status, afhænger altså af denne risiko som er iboende edgeworkaktiviteten.

En større og større del af det moderne samfund føler sig truet, både fysisk og mentalt, af kræfter som ligger udenfor deres kontrol. Eksempelvis af truslen fra kernevåben, atomkraft og ikke mindst den økonomiske krise. Og på et andet plan – den helt generelle ustabilitet ved personlige forhold etc. Samtidig ses der en stigning af interessen for risikoaktiviteter, så som river rafting, og dette kan undre. Edgework-begrebet har hjulpet til en forståelse og opklaring af hvorfor mennesker involverer sig i risikoaktiviteter. Konsekvensen af trusselfølelsen er, at mange mennesker har udviklet en omfattende beskæftigelse og optagethed af ideen omkring personlig overlevelse. Men det som komplicerer det for disse mennesker er imidlertid det moderne samfunds tingsliggjorte natur. Folk ønsker at være ”overlevende” (se bare diverse reality programmer om overlevelse, eksempelvis programmer som ”Survivor”), men de føler, at deres chancer for at overleve er bestemt af mystiske kræfter, som ikke har noget at gøre med besiddelse af individuelle, overlevelses kapaciteter (Lyng 1990:873). Det vil sige de føler ikke, at de kan have egentlig kontrol over udfaldet. Netop derfor tiltaler edgeworkaktiviteter disse mennesker idet den form for aktivitet kræver brugen af menneskets færdigheder og dermed kan man opnå en følelse af kontrol over egen ”overlevelse”. Således repræsenterer edgework hermed en af de få oplevelser i moderne liv, hvor succes (overlevelse) entydigt kan tillægges individuelle færdigheder mener Lyng.

Jeg mener at der med dette materiale og forudgående analyse og diskussion af emnet, vises, at river rafting og arbejdet som rafting guide må siges, at være en livsstil fuld af passion for naturen, kærlighed til river raftingen, men også et bevidst valg - eller måske iboende behov for edgework. Et behov som er forskelligt for guiderne alt efter hvor i verden de kommer fra, altså deres baggrund. Et faktum som jeg mener er blevet overset i tidligere forskning på området, hvor denne sammenhæng synes fraværende i undersøgelse. Lyng siger i hans undersøgelse noget om årsagsforklaringen til frivillig risikotagen. Han ønsker at finde en samlet forklaring på risikoadfærd, som fokuserer på forholdet mellem relevante psykologiske faktorer og den bredere socialhistoriske kontekst, indenfor hvilken risikotagen optræder (Lyng 1990:854). Men der ligger en mangel i, at han har fokus på individet og forklarer edgework ud fra en bestemt type af mennesker (ibid. 879).

En rafting guide er ikke bare en risikosøger, en edgeworker. Med andre ord, der er vestlige riskotagere - edgeworkers og ikke-vestlige edgeworkers fra den 3. verden. Sidstnævnte er også edgeworkers, men tilsynladende uden samme grad af identitetsskabende risikotagen som det ses hos guider fra vesten. Denne forskel er vigtigt og et teoretisk bidrag, som jeg mener udfordrer Lyngs undersøgelse af riskotagere, hvor han efterspørger en kombination af en psykologisk og sociologisk, videnskabelig, tilgang til emnet, og dermed skaber det psyko-sociologiske edgework-begreb. Denne opgave udfordrer fordi Lyng forbinder edgework med en bestemt type af mennesker, hvor undersøgelse her beviser det modsatte ved, at dokumentere forskellen mellem vesterlænding guiden og ikke-vesterlænding guiden. Edgework-begrebet, som sociologer eller psykologer opfatter det, skal revideres efter en mere antropologisk kontekst, fordi det lader til, at vi i vesten dyrker edgework på grund af "Edge'en", hvor mennesker i ikke-vestlige lande dyrker edgework fordi det er en måde at få arbejde på. Der er EDGEwork og edgeWORK.

Vigtigt er det dog at pointere, at man ikke bør generalisere således, at alle vesterlændinge guider kategoriseres som EDGEworkers, mens alle ikke-vesterlændinge guider kategoriseres edgeWORKERS. Min konklusion bygger udelukkende på materialet indsamlet i denne undersøgelse.

Guiderne deler alle passionen. Kærligheden til raftingen - det værende som fritidsaktivitet eller i arbejdstiden, naturoplevelsen og livsstilen. Denne passion er egentlig uændret uanset nationalitet, kulturel baggrund, køn, alder (og persontype) og det er denne fælles passion som binder guiderne

sammen over hele verden i en rafting guide subkultur. Præcis på grund af den fælles passion hos rafting guider kan der slutteligt konkluderes dette:

Det er ingen overraskelse, at arbejdet som rafting guide, skaber identitet. Men hvilken type(er) identitet(er) skabes og kan man udføre risikofyldt job uden en identitet som risikotager? Ud fra denne undersøgelse må svaret være, *ja*. Implikationerne for dette ses i analysen af empirien, hvor edgework bliver til EDGEwork og edgeWORK – to måder at beskæftige sig med arbejdet som river rafting guide på og dermed må der også findes en forskellighed i den identitet som skabes i kraft af arbejdet. Den grundlæggende identitet demonstreret ved hjælp af Jonas' artikel om konstruktion af fare, synes at være fælles for informanterne som udviser enighed om, at arbejdet som guide blandt andet skaber stærk karakter. Men forskellen findes i forhold til risikoens betydning i deres arbejde som rafting guide, altså hvilken mening den enkelte guide tillægger risikoen iboende i raftingen. Derfor vil jeg afslutte med at foreslå en videretænkning af *leisure-work*, som synes mere ”sand” i forhold til jobbet som river rafting guide, nemlig ”*passion-work*”.

5.2 Perspektivering:

Edgework ser forskellig ud afhængig af sociale konstruktioner, som eksempelvis køn og alder og derfor bør dette tages i betragtning og undersøges dybere (Lyng 2005:387). Besvarelserne i denne opgave viser en tendens til at de yngste guider er mere tiltrukket af risikoaktiviteten og det ”adrenalin kick” oplevelsen giver. Den yngste informant beskriver blandt andet det at være en risikosøgende person, som en livsstil med forbilleder man gerne vil efterligne (Besvarelse af spørgsmål 21, spørgeskema, bilag 1). Den ældste informant er mindre drevet af edgework aspektet ved raftingen, og mere af selve aktiviteten som et sjovt job, hvor han kan *give*, forsørge familie og være tæt på naturen. Han føler sig stolt af at bære firmatøjet efter arbejde og ser det som en reklame for hvad guiderne laver, som kan føre flere kunder med sig og dermed mere arbejde til guiderne. Endvidere ser han naturen som en del af os mennesker og han kan ikke leve uden den (Besvarelse af henholdsvis spørgsmål 35 og 15, spørgeskema, bilag 1).

De forskellige lande man som guide kan arbejde i kunne også undersøges nærmere. Selvom der findes internationale regler for hvordan man må drive kommerciel rafting og hermed også fælles sikkerhedsregler, da ses en tydelig forskel i arbejdet som guide i Norge, Sjøa, sammenlignet med

Californien, Coloma. Her kan blot nævnes nogle variabler, hvor den første åbenlyst er forskellige floder. Desuden forskellige kulturer, kunder og arbejdsprocedure og her i kravene til guiden. En spændende forskel, som blandt andet har været slående i mit arbejde begge steder er, at man i Norge generelt virker mere forsigtig. Eksempelvis bliver man først godkendt som guide når man er *helt* klar. Endvidere er aldersgrænsen for kunderne for, at måtte raften en grad 3 flod, højere end i USA (se bare oplevelsen beskrevet i metoderefleksionsafsnittet). Paradoksalt med det for øje, at der blandt amerikanere ses en større tendens til at sagsøge raftingselskaber hvis noget går galt. Man ville kunne foretage et komparativt studie af de to nævnte steder, hvor man på trods af ovenstående forskelligheder nok alligevel ville kunne se slående sammenhænge, ikke mindst i forhold til de sociale processer og mekanismer behandlet i denne opgave. Videre kunne det være givende at undersøge hvordan "tipping" påvirker guidens udførelse af jobbet og ikke mindst relationen og interaktionen guide og kunde imellem. Og hvilken påvirkning har denne gensidige reciprositet på de to parter forventninger til hinanden og raftingturen? Udfører guiderne et ringere job i Norge velvidende om at de ikke bliver "tippet". Her, i denne lille udveksling, i form af "tippingen", ville man måske netop kunne finde frem til en sandhed om beskæftigelsen, river rafting guide, som leisure work eller arbejde.

Yderligere må der siges at mangle et perspektiv på området indenfor undersøgelser af river rafting, nemlig kundernes. Dels i forhold til hvordan de oplever risikoen, men ikke mindst i forhold til hvordan de oplever guiderne. Hvordan ser de på interaktionen mellem dem og deres guide og hvordan opfatter de river rafting livsstilen udefra.

Slutteligt savnes opmærksomhed på tendensen man ser i flere lande, hvor floder opdømmes. Ikke alene har dette betydning for befolkningen, dyre- og planteliv – det får også voldsom betydning for raftingindustrien. Franklin Floden i Tasmanien skulle have været opdømt, dette blev dog stoppet grundet omfattende moddemonstrationer. Konsekvensen for raftingindustrien ville højst sandsynlig blive et stigende antal kunstige floder, og hvad gør dette ved naturoplevelsen? Hvad sker der med river raftingen når den tages ud af sin *naturlige* kontekst og det eneste "wilderness" der er tilbage i aktiviteten er "wildness"?

6) ANDET

6.1 Litteraturliste:

- Arnould, J. Eric og Price, L. Linda (1993). "River Magic: Extraordinary Experience and the Extended Service Encounter"
Journal of Consumer Research, Inc. Volume 20.
- Bernstein, R.J. (1983): "Beyond objectivism an relativism", Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Eriksen, Hylland, Thomas (1993): Små steder – Store Spørgsmål; Indføring i socialantropologi, 1. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Carnicelli, Filho, Sandro (2010): "Rafting Guides: Leisure, work and lifestyle.
Annals of Leisure Research 13: 282-297.
- Geertz, Clifford (1988) Works and Lives. London: Polity Press.
- Goffman, Erving (2004): "Jaget och Maskerna: En studie i vardagslivets dramatik", 4 oplæg, Stockholm: Norstedts akademiske forlag.
- Hewitt, John (1991): "Dilemmas of the American Self", Philadelphia: Temple University Press.
- Hulm, Lynne & Mulcock, Jane (2005) Anthropologists in the Field. New York: Columbia University Press.
- Jonas, M. Lilian (1999): "Making and Facing Danger: Constructing Strong Character on the River".
- Jonas, M. Lilian, Stewart, P. William and Larkin, W. Kevin (2003): "Encountering Heidi: Audiences for a Wilderness Adventurer Identity".
Journal of contemporary Ethnography 2003, 32: 403
- Kvale Steiner, (2000): "Interview: En introduktion til det kvalitative forskningsinterview", Hans Reitzels forlag.
- Leif Becker Jensen (2004): "Videnskabelig argumentation".

- Lippincott Williams & Wilkins, Maryland Baltimore (2001): "McArdle W.D et al Exercise Physiology", 5. Edition.
- Lori Holyfield, Lilian Jonas (2003): "From River God to Research Grunt: Identity, Emotions, and the River Guide"
Symbolic Interaction, Volume 26, Number 2, 2003, 285-306
- Lyng, Stephen (1990): "Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking"
American Journal of Sociology 95: 851-86.
- Mead, G. H. (1934) 1950: "Mind, Self, and Society, edited by A. Strauss, Chicago: University of Chicago Press.
- Turner, R. H. (1976): "The Real Self: From Institution to Impluse."
American Journal of Sociology 81:989-1016.
- Webside: (http://www.mmadventure.com/rafting/river_grade.htm)

6.2 Spørgeskema:

Bilag 1.

Questions about working as a river guide:

Please write down the following information: Name, age, nationality, years/seasons of guiding and countries you have been working in.

You will have complete anonymity in the survey.

Note that this research is about one day rafting trips in paddle-boats, therefore please answer the questions out from that context and not multiday, research or oar frame trips.

- 1) How did you get into white water rafting?**
- 2) What is your background?**
- 3) What made you start in the first place?**
- 4) How would you describe yourself as person?**
- 5) Do you do any extreme sports in your leisure time, if yes – which ones?**
- 6) How do you feel when you are rafting?**
- 7) Do you see yourself as a risk seeking person?**
- 8) Are you afraid of getting injured?**
- 9) Have you ever got injured by rafting/working, if yes – how?**
- 10) Do you make yourself conscious about the risks on the river before rafting?**
- 11) Do you look at white water rafting as a sport or as a commercialized industry?**
- 12) Do you think that white water rafting is dangerous? Do you look at your guide job as risky?**
- 13) Why do you think people/clients go rafting?**
- 14) What do you get out of your work as a guide, do you think it is building (strong)**

identity and character, why?

- 15) What does the wilderness mean to you?**
- 16) Is it important for you to constantly develop and maybe do more and more risky things on the river? (both working and outside work)**
- 17) Do you think some people in the rafting/guide environment risk too much while rafting?**
- 18) When working as a guide, what do you do in your leisure time on a day off?**
- 19) Do you think that you stand out as a person compared to one that is not into risk full activities/work? If yes, how?**
- 20) Why do you think that more men than woman work as a river guide?**
- 21) How would you describe being a risk-taker/being an extreme sports person? Is it a lifestyle or is it about being seen and building a strong character?**
- 22) How do you think the common view is on white water rafting – and how do you think the media portrays the sport/industry?**
- 23) How would you define your job?**
- 24) Would you categorize rafting guides as leisure workers? - That is, individuals working with their leisure activity and not just within their leisure environment.**
- 25) Why have you chosen to work as a guide and what meaning does it give to you?**
- 26) Do you think that there is a clear division between leisure and work time? In other words, do you work with your leisure activity or how do you combine leisure and work time? Please argue for your answer.**
- 27) How would you describe the rafting (sub)culture?**
- 28) How do you make sure that you give your clients a trip worth their money?**
- 29) How do you cope with the clients' feelings? – Is your job all about money or adventure and safety too?**
- 30) Do you try to increase the feeling of fear in your clients? If yes, why and how?**
- 31) How do you perceive private boaters/rafting trips?**
- 32) What do you think is your main task working as a guide?**
- 33) Do you conceive life as a rafting guide a lifestyle, if yes please argue why and describe that lifestyle?**
- 34) Do you act differently towards your co-guides while working than outside work?**

- 35) What do you think about wearing your company clothes after work e.g. in the bar or if you go into town?**
- 36) Do you think you work effectively with your passion, your hobby, with your favorite leisure activity?**
- 37) How would you define the concept of work?**
- 38) How would you define the concept of leisure?**
- 39) How do people outside the rafting environment respond to your job as a rafting guide?**
- 40) Have you completed or are you under education, if yes – which one?**
- 41) Do you sometime feel like you are always at work (e.g. living at the base maybe close to clients...) and always having to be friendly and helpful to clients even after work hours or on days off? Give reasons for your answer.**
- 42) Would you define rafting as a liberating condition where you follow the flow and act by instinct or is it to you an activity that demands awareness, control and application of skills?**
- 43) Do you seek risk in the nature (ex. by rafting) to get a feeling of living in the moment or is it to obtain full control, create strong character, and gain a higher status?**
- 44) Lots of activities demand skills - but what "special" skill(s) is it, do you think, that is necessary for rafting and what distinguish it from other activities? What is it that you have to do as a guide, in risk situations, to manage a rapid or a risk situation?**

6.3 Ordforklaringer:

Bilag 2.

For overskuelighedens skyld vedlægges dette bilag for at forklare betegnelser brugt indenfor river rafting

Flip:

Når båden vender op og ned – alle falder ud i vandet

Kunderne/gæsterne /passagerer/nybegynder:

De folk som har betalt for at få en raftingtur.

Linjen/Line:

Er den vej i floden man gerne vil – altså hvilken ”rute” man tager i en rapid.

Put in:

Der var turen starter, kunderne møder enten guiderne ved put in eller man kører sammen i firmabusserne til put in. Her pumper guiderne bådene op og udstyrer kunderne med det medbragte sikkerhedsudstyr; hjelm og redningsvest samt en paddel.

Rapids:

Betegnelsen for hvidt og hurtigt vand, som udgør et bestemt sted på floden, de sværeste og farligste. Højrisikostederne og med faretruende navne. Begrebet kan ikke umiddelbart overføres til dansk.

Trainee:

Træningsguide, dvs. En guide som endnu ikke er blevet godkendt til at arbejde på den pågældende flod, altså tage sin egen båd ned ad floden.

Portage:

Betegnelsen for når man går ”udenom” en rapid, altså ikke rafter denne.

Private boaters:

Private folk som rafter ned ad floden i egen båd og uafhængig af et kommercielt rafting firma

Rafting guide/river guide/guide/ekspert:

Den officielle leder af raftingturen, den person som styrer båden og kunderne ned af floden.

Riverrunner:

Samlet betegnelse for både gæst og guide.

Safety talk:

Sikkerhedstale, som foretages af turlederen (TL) inden hver tur, samt undervejs i hver enkelt båd, af guiden selv.

Scouting:

Man stopper og går på land for at se på den kommende rapid som skal raftes. Tekniske formål ved at scout en rapid: Medvirker til at guiderne (sammen) kan finde frem til den sikreste linje gennem rapid'en – inden den raftes. Dette kan ske gang på gang, tur efter tur. De overvejer også hvad der måske vil ske hvis de ikke formår at undgå bestemte forhindringer, altså udtænker plan A, B og C etc... hvilke undvigelsesmanøvre som vil være passende hvis nødvendigt, samt procedure for hvis noget ikke går som planlagt

Svømmer:

Kunder som fader ud af båden og ender om med at svømme i floden/rapiden

Wrap:

Når båden bliver ”trykket fast” op af en sten i floden pga. den voldsomme vandmængde som presser på båden. Båden fyldes med vand og er svær at få fri igen.